

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการ
ส่งเสริม “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม”
(Corporate Social Responsibility–CSR)
ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

จัดทำโดย นางสาวสมฤดี พุ่มพรอเนก
รหัส 8035

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ปี 2559
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการ
ส่งเสริม “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม”
(Corporate Social Responsibility–CSR)
ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

จัดทำโดย นางสาวสมฤดี พุ่มพรอนนก
รหัส 8035

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ปี 2559
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลอย สืบวิเศษ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(เอกอัครราชทูต สุจิตรา หิรัญพฤษภ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

มติการค้าการลงทุนระหว่างไทยกับเวียดนามเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในช่วงทศวรรษ พ.ศ. 2530 เป็นการลงทุนของกลุ่มธุรกิจข้ามชาติของไทยรายใหญ่ อาทิ บริษัท ซี พี เวียดนาม บริษัท เอส ซี จี เวียดนาม นิคมอุตสาหกรรมอมตะ และต่อมา เมื่อเศรษฐกิจของเวียดนามได้เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจของภูมิภาคและโลก โดยเฉพาะเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน และเป็นสมาชิกกรอบองค์การการค้าโลก ได้ดึงดูดกลุ่มธุรกิจไทยทั้งขนาดกลางและขนาดย่อมมาลงทุนในเวียดนามอีกจำนวนมาก สินค้าไทยที่จำหน่ายในเวียดนามเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความใกล้ชิดกับผู้บริโภคเวียดนามแทบทุกครัวเรือนทำให้การลงทุนของไทยเป็นที่จับตามองและผู้ประกอบการเวียดนามบางส่วนมีความรู้สึกหวั่นเกรงว่าสินค้าไทยอาจเข้าครอบครองตลาดเวียดนาม จึงก่อให้เกิดคำถามว่าธุรกิจไทยในเวียดนามจะสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนเวียดนามโดยมีผลกระทบน้อยที่สุดได้อย่างไร

แนวความคิด “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม” (Corporate Social Responsibility-CSR) ได้ถูกนำขึ้นมาพิจารณาในกลุ่มธุรกิจไทยในเวียดนามที่ต้องการการลงทุนเกิดความยั่งยืนเพราะเห็นว่า CSR เป็น “กระบวนการที่ไม่ใช่เพื่อลดผลกระทบทางธุรกิจแต่อย่างเดียว แต่เป็นการดำเนินความรับผิดชอบต่อลักษณะที่ไม่รอให้เกิดเรื่อง” CSR จึงเป็นมาตรฐานที่บริษัทธุรกิจทั่วโลกนำมาใช้เพื่อ “เป็นการควบคุมภายในทั้งในด้านคุณภาพของสินค้า การดูแลพนักงานรวมถึงครอบครัวพนักงาน ลูกค้า คู่ค้า ตลอดจนชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ โดยมีมิติด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย มีมาตรฐานด้านจริยธรรม รวมถึงระเบียบแบบแผนที่ยอมรับในระดับสากล” ทฤษฎี CSR ได้พัฒนาหลายทศวรรษและตอบสนองโดยตรงกับประเด็นปัญหาและผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเกิดขึ้นทางตรงหรือทางอ้อมจากภาคธุรกิจ ทำให้แนวทาง CSR จะเป็นคำตอบสำหรับภาคธุรกิจไทย

ในขณะเดียวกัน สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในฐานะภาครัฐมีอำนาจหน้าที่ทางกฎหมายในการ “ดูแล ปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ” ประกอบกับบริษัทเอกชนไทยส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในนครโฮจิมินห์และจังหวัดเศรษฐกิจสำคัญในเขตกงสุลของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ จึงทำให้บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นอย่างมาก

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นการศึกษา CSR ของบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม เพื่อมุ่งศึกษาประเด็นสำคัญสองประการ ประการแรก ความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม ประการที่สอง การศึกษาบทบาทของสถานกงสุลใหญ่รวมถึงกิจกรรมที่สถานกงสุลใหญ่ดำเนินการว่ามีส่วนสนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามได้มากน้อยเพียงไร

จากการศึกษาวิจัยโดยการจัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารบริษัทไทยขนาดใหญ่จำนวน 17 ราย และบริษัทไทยขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 14 ราย รวมถึงผู้มีส่วนกำหนดนโยบายภาครัฐ 10 ราย พบว่า ประการแรก บริษัทเอกชนไทยรวมถึงผู้มีส่วนกำหนดนโยบายภาครัฐมีความเข้าใจเรื่อง CSR ค่อนข้างผิวเผินว่า CSR เป็นกิจกรรมเพื่อการกุศล การบริจาคเงิน สิ่งของ และการมอบ

ทุนการศึกษา หรือเรียกกันว่า After-Process CSR โดยไม่ได้ตระหนักถึงความหมายของ CSR ว่าหมายรวมถึง กิจกรรมหรือมาตรฐานกระบวนการผลิตสินค้าหรือทักษะความสามารถของบริษัท หรือ In-Process CSR อย่างไรก็ดี บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตสินค้าอยู่แล้ว รวมถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่อยู่ในองค์กร ได้แก่ พนักงาน/ครอบครัวพนักงานในองค์กร และพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของบริษัทเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ต่อกลุ่มที่เป็นสังคมในองค์กรและสังคมใกล้เคียง อาทิ การดูแลกระบวนการผลิตและสิ่งแวดล้อมในบริษัทให้มีความปลอดภัย การให้ทุนการศึกษา บุตรหลานของพนักงานในบริษัท การเกื้อหนุนหน่วยงานรัฐ/องค์กรการกุศลในพื้นที่ ดังนั้น การดำเนิน CSR ของบริษัทไทยดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความยั่งยืนของการลงทุนไทยในเวียดนามได้

ประการที่สอง สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในฐานะที่มีภาพลักษณ์เป็นกลางและเป็นจุดศูนย์รวมของชุมชนไทยและภาคธุรกิจไทยได้รับความคาดหวังจากภาคเอกชนไทยให้มีบทบาทนำในการดำเนินกิจกรรม CSR โครงการที่สถานกงสุลใหญ่ดำเนินการที่ผ่านมา นับว่าเป็นโครงการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ทั้งสิ้น เพราะ “เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างสังคมและองค์กร เน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนความร่วมมือกันและมุ่งใช้ทักษะ ความถนัดและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อร้องเรียน ตลอดจนการช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนและสังคมด้วยการใช้ศักยภาพที่องค์กรมีอยู่เป็นหลัก” ที่เป็นไปตามหลักแนวทฤษฎีของ CSR โดยทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในสายตาภาครัฐและสังคมเวียดนาม

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้จัดทำรายงานการศึกษาได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการขับเคลื่อนกิจกรรม CSR ของภาคเอกชนไทยด้วยบทบาท 6 ส ดังนี้

- บทบาท ส-ส่งเสริม ให้บริษัทไทยที่ยังไม่ได้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ CSR หันมาเริ่มดำเนินการ รวมถึงช่วยเหลือบริษัทเอกชนไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มบริษัทขนาดกลางและย่อมที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรดำเนินกิจกรรม CSR

- บทบาท ส-สนับสนุน ให้บริษัทไทยที่ดำเนินการ CSR อยู่แล้ว รวมถึงบริษัทขนาดใหญ่ รักษากิจกรรม CSR ต่อไป พร้อมเพิ่มศักยภาพและความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการ CSR ที่กลายเป็นข้อกำหนดมาตรฐานสากลที่บริษัทข้ามชาติส่วนใหญ่บังคับใช้กับบริษัทคู่ค้า

- บทบาท ส-สอดส่อง ให้บริษัทเอกชนไทยดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบข้อกฎหมายของเวียดนามเพื่อมิให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อการลงทุนของไทยในภาพรวม

- บทบาท ส-สร้างความเข้มแข็ง (Empowerment) ให้กับภาคธุรกิจไทยโดยเฉพาะบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความเสียเปรียบในด้านทรัพยากร

- บทบาท ส-มีส่วนร่วม (Engagement) เสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอยู่ในกระบวนการกำหนดกิจกรรม CSR

- บทบาท ส-เสริมสร้างเครือข่ายการทำงาน (Energized Networking) โดยอาศัยเทคโนโลยี องค์ความรู้ วิชาการที่ภาคเอกชนและภาครัฐการมีขับเคลื่อนกิจกรรม CSR ให้เกิดผลในวงกว้าง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้จัดทำรายงานการศึกษาได้รับแรงบันดาลใจในดำเนินการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้จากภาคธุรกิจไทยในนครโฮจิมินห์รวมถึงเพื่อนนักธุรกิจชาวเวียดนามที่ได้กล่าวถึง ความสำคัญเรื่องการค้าเงินธุรกิจที่รับผิดชอบในเวียดนาม หรือ CSR ในหลายโอกาสว่าเป็น “หัวใจหลัก” ที่ก่อให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืน และด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พลอย สืบวิเศษ เอกอัครราชทูต สุจิตรา หิรัญพฤษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ชู เกียรติ พนัสพรประสิทธิ์ ที่ได้กรุณาตอบรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและคอยชี้แนะแนวทางและมอบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงาน ทำให้ผู้จัดทำรายงานได้มีโอกาสศึกษาเรื่อง CSR อย่างจริงจังและถ่องแท้ ทั้งนี้ ด้วยความบังเอิญโดยแท้ หัวข้อการศึกษานี้ได้สอดคล้องกับหัวข้อของการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูตรุ่นที่ 8 ประจำปี 2559 ภายใต้เรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งทำให้ผู้จัดทำรายงานได้มีโอกาสรับฟังความคิดเห็นจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน

ผู้จัดทำรายงานจึงขอถือโอกาสนี้แสดงความกตัญญูตออาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่านที่ได้กล่าวนามมาแล้ว ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้จัดทำรายงานตลอดระยะเวลาทั้ง 12 สัปดาห์ กล่าวคือ ให้ความเมตตา เสียสละเวลารับฟัง ให้ข้อชี้แนะข้อคิดเห็นรวมถึงมีคำวิจารณ์ที่สร้างสรรค์และตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นประโยชน์กับรายงานที่มุ่งหวังจะได้มีส่วนสร้างคุณประโยชน์ในการปฏิบัติงานในสถานกงสุลใหญ่บ้าง

ในโอกาสเดียวกันนี้ ผู้จัดทำขอแสดงความขอบคุณท่านกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ และเพื่อนข้าราชการตลอดจนเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ทุกท่าน ที่ให้โอกาสและเวลาอย่างเต็มที่แก่ผู้จัดทำรายงานในการเข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูตรวมถึงการจัดทำรายงานตลอดระยะเวลา 12 สัปดาห์ แม้ว่าจะอยู่ในช่วงที่สถานกงสุลใหญ่มีการกิจที่ต้องรับผิดชอบอย่างท่วมท้น

ผู้จัดทำรายงานขอแสดงความขอบคุณผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทุกท่านตั้งแต่ ทีมประเทศไทย ประจำนครโฮจิมินห์ทั้งที่อยู่ในวาระและพ้นวาระแล้ว ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครโฮจิมินห์ บริษัทการบินไทย ประเทศเวียดนาม จนไปถึงเพื่อนข้าราชการในกองเอเชียตะวันออก 2 กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ผลการศึกษาฉบับนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์หากขาดการมีส่วนร่วมจากภาคธุรกิจไทยในเวียดนาม โดยเฉพาะท่านผู้บริหารจากบริษัทไทยในเวียดนามทั้ง 31 ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาและมีความอดทนในการตอบแบบสัมภาษณ์ที่ผู้จัดทำรายงานได้ส่งไปทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

สุดท้ายนี้ ผู้จัดทำรายงานขอแสดงความขอบคุณต่อบิดา มารดา ญาติพี่น้อง รวมถึงคู่สมรส และบุตรสาว บุตรชาย ที่ให้การสนับสนุนผู้จัดทำรายงานด้วยความรักและความเข้าใจ รวมถึงผู้อำนวยการและสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ตลอดจนเพื่อนผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูตรุ่นที่ 8 ทุกท่านสำหรับไม่ตรีจิตและกำลังใจ ให้แก่ผู้จัดทำรายงานตลอดมา

หากว่ารายงานฉบับนี้จะได้ส่งผลประโยชน์หรือสร้างคุณประโยชน์ใดๆ ผู้จัดทำรายงานขอ
มอบคุณความดีทั้งหมดให้แก่บุคคลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับ
ประโยชน์จากรายงานการศึกษาฉบับนี้บ้างไม่มากก็น้อย

สมฤดี พู่พรอเนก
สิงหาคม 2559

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการศึกษา	5
1.3 สมมุติฐานการศึกษา	5
1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.5 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ของการศึกษา	6
1.7 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา	8
2.2 แนวคิดทฤษฎี CSR	9
2.3 กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์	14
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 ผลการศึกษา	16
3.1 ส่วนที่ 1 ความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม	16
3.2 ส่วนที่ 2 บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม	26
บทที่ 4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	37
4.1 สรุปผลการศึกษา	37
4.2 ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	46
ก แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (สำหรับภาคเอกชน)	47
ข แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (สำหรับภาครัฐ)	52
ประวัติผู้เขียน	56

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	คำจำกัดความของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม ตามกฎหมายเวียดนาม	7
ตารางที่ 2	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่บริษัทคำนึงถึงในการทำ CSR	20
ตารางที่ 3	เหตุผลการทำ CSR ของบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม	21
ตารางที่ 4	ประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามต้องการให้สถานกงสุลใหญ่สนับสนุน	22
ตารางที่ 5	สถานกงสุลใหญ่กับการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนาม	27
ตารางที่ 6	โครงการสถานกงสุลใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุน 5 อันดับแรก	32
ตารางที่ 7	โครงการสถานกงสุลใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุด 2 อันดับ	33
ตารางที่ 8	กิจกรรม Joint CSR ของสถานกงสุลใหญ่ที่บริษัทเอกชนไทยสนใจเข้าร่วม	35

สารบัญแนภูมิ

ภาพที่ 1	การแสดงผลลำดับชั้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ CSR	13
ภาพที่ 2	ประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยต้องการให้สถานกงสุลใหญ่สนับสนุน	23
ภาพที่ 3	ผู้มีส่วนได้เสียในกิจกรรม CSR ของสถานกงสุลใหญ่	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) ได้เริ่มนโยบายเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ (Doi Moi) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ส่งผลให้การค้าการลงทุนระหว่างไทยกับเวียดนามเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีการหลั่งไหลของการลงทุนจากประเทศไทยมาสร้างฐานการผลิตในเวียดนามโดยในช่วงแรกเป็นการลงทุนของกลุ่มธุรกิจไทยรายใหญ่ อาทิ บริษัท ซี พี เวียดนาม (พ.ศ. 2531) บริษัท เอส ซี จี เวียดนาม (พ.ศ. 2535) กลุ่มนิคมอุตสาหกรรมอมตะ (พ.ศ. 2538) ต่อมา เมื่อเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ. 2538 และร่วมเป็นสมาชิกกรอบองค์การการค้าโลก (World Trade Organization-WTO) พ.ศ. 2550 ได้ดึงดูดนักลงทุนจากไทยเข้าไปลงทุนอีกจำนวนมากโดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการไทยขนาดกลางและรายย่อยที่คาดหวังจะได้รับผลประโยชน์จากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามซึ่งอยู่ในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 7-8 ต่อปี รวมถึงข้อตกลงการค้าเสรีที่เวียดนามได้ทยอยลงนามกับประเทศต่างๆ อาทิ เวียดนาม-สหภาพยุโรป (พ.ศ. 2558) เวียดนาม-เกาหลีใต้ (พ.ศ. 2557) เวียดนาม-รัสเซีย (พ.ศ. 2557) และล่าสุด การลงนามในกรอบความตกลง Trans Pacific Pact (TPP) (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559) ซึ่งมีประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อาทิ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย

ปัจจุบัน ภาคเอกชนไทยที่มาลงทุนหรือร่วมทุนในเวียดนาม (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2559) มีจำนวนทั้งสิ้น 104 บริษัท แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต 52 บริษัท กลุ่มการเกษตร และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร/ประมง 18 บริษัท และกลุ่มธุรกิจบริการ 34 บริษัท มูลค่าการลงทุนสะสมของไทย (ณ วันที่ 20 เมษายน 2559) มีมูลค่า 8,079.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 446 โครงการ 1 ติดอันดับที่ 11 ของการลงทุนต่างประเทศในเวียดนาม ด้วยจำนวนกลุ่มธุรกิจไทยที่ขยายตัวขึ้นอย่างมาก บริษัทไทยบางส่วนจึงได้รวมตัวของรูปสมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนามหรือ Thai Business Association (TBA)² โดยมากเลือกปักหลักอยู่ที่นครโฮจิมินห์และจังหวัดเศรษฐกิจ โดยรอบ ได้แก่ จังหวัดด่งนาย จังหวัดบาเหรีย หวงเต่า จังหวัดบิ่นห์เยือง เนื่องจากจังหวัดดังกล่าวมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นลำดับต้นๆ ของประเทศเวียดนาม กอปรกับรัฐบาลเวียดนามได้สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่พร้อมรองรับการลงทุน อาทิ การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกตามเส้นทางเศรษฐกิจตอนใต้ (ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม) การคมนาคมขนส่ง

¹ Vietnam Investment Review รายสัปดาห์ (มิถุนายน 2559).

² ปัจจุบัน สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนามมีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 138 ราย แบ่งออกเป็น สมาชิกในรูปบริษัท 70 บริษัท และสมาชิกรายบุคคล 68 ราย โดยผู้เป็นสมาชิกไม่จำเป็นต้องเป็นบริษัทไทย

ทางอากาศผ่านท่าอากาศยานนานาชาติ Tan Son Nhat ที่นครโฮจิมินห์และการขนส่งทางน้ำที่ท่าเรือนานาชาตินครโฮจิมินห์ ท่าเรือก๊ากไล (Cat Lai) และจังหวัดป่าเหว้ย หุงเต่า

1.1.1 ประเด็นปัญหา

1) แม้ว่ามูลค่าการลงทุนไทยในเวียดนามอยู่ในลำดับที่ 11 ของการลงทุนต่างประเทศในเวียดนาม (รองจากประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น สิงคโปร์ อันดับที่ 3 และมาเลเซีย อันดับที่ 7) แต่สินค้าไทยที่นำเข้ามาจำหน่ายในเวียดนามเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความหลากหลายและใกล้ชิดกับผู้บริโภคเวียดนามเกือบทุกครัวเรือน สินค้าไทยเป็นที่รู้จักและชื่นชอบของคนเวียดนามด้วยปัจจัยด้านคุณภาพที่สูงกว่าสินค้าท้องถิ่นในราคาที่สมเหตุผล อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญที่สินค้าไทยเป็นสินค้าประเภทเดียวกับที่ผู้ประกอบการเวียดนามสามารถผลิตได้ทำให้ผู้ประกอบการเวียดนามรวมถึงผู้บริโภคบางส่วนเห็นว่า สินค้าไทยจะเข้าครอบครองตลาดเวียดนามที่ละน้อยจนผู้ประกอบการเวียดนามไม่สามารถแข่งขันได้

2) ความหวังกันว่าสินค้าไทยจะเข้าครอบครองตลาดเวียดนามเริ่มมีนัยสำคัญต่อผู้ประกอบการเวียดนามและผู้บริโภคเวียดนามดังเห็นได้จากเหตุการณ์สองประการ

เหตุการณ์แรก คือ กลุ่มทุนไทย Berli Jucker Corporation (BJC) ได้ซื้อกิจการห้างค้าส่ง Metro Cash & Carry จากกลุ่ม Metro ของประเทศเยอรมนี ด้วยมูลค่า 879 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเดือนมกราคม 2559 ปัจจุบัน Metro Cash and Carry ได้เปลี่ยนชื่อเป็น MM Mega Mall และมีสาขาทั่วประเทศจำนวน 19 สาขา

เหตุการณ์ที่สองคือ บริษัทเซ็นทรัล กรุ๊ป และกลุ่มทุนเครื่องใช้ไฟฟ้าเวียดนามภายใต้ชื่อ บริษัท Nguyen Kim Group (บริษัท เซ็นทรัลกรุ๊ป ถือหุ้นร้อยละ 49) ได้ชนะประมูลการซื้อกิจการห้างค้าปลีก Big C เวียดนาม จากกลุ่ม Casino ของฝรั่งเศส ด้วยมูลค่า 1.05 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559 ปัจจุบัน ห้าง Big C เป็นกลุ่มธุรกิจประกอบด้วย กลุ่มห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เก็ต จำนวน 32 แห่ง รวมถึงเว็บไซต์ Cdiscount.vn และพนักงานท้องถิ่นประมาณ 8,000 คน

3) การเข้ามาลงทุนดังกล่าวก่อให้เกิดกระแสข่าววิพากษ์ในเชิงลบในสื่อท้องถิ่นเวียดนามต่อการลงทุนไทยในเวียดนามโดยรวม เนื่องจากก่อนหน้านี้ ได้ปรากฏข่าวการเข้าทยอยขยายกิจการในเวียดนามของกลุ่มทุนจากไทย อาทิ บริษัท เอส ซี จี เวียดนามได้ซื้อหุ้นกลุ่ม Prime Group ที่ผลิตเซรามิกรายใหญ่ของเวียดนามจน บริษัท เอส ซี จี เวียดนามกลายเป็นผู้ผลิตกระเบื้องเซรามิกรายใหญ่ที่สุดในโลก กลุ่มเบียร์สิงห์ได้ซื้อและถือครองหุ้นในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มของเวียดนาม Masan Group Corporation (MSN) ด้วยมูลค่า 1.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เปิดช่องทางให้กลุ่มเบียร์สิงห์ เข้ามาในตลาดสินค้าเครื่องดื่มในเวียดนาม

4) จากประเด็นที่ได้ประมวลข้างต้น ก่อให้เกิดคำถามเกี่ยวกับการลงทุนของไทยในเวียดนามว่า ธุรกิจไทยในเวียดนามจะสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนเวียดนามโดยมีผลกระทบทางลบน้อยที่สุดอย่างไร แนวความคิด “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม” (Corporate Social Responsibility—CSR) จึงถูกนำขึ้นมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของบริษัทไทยในเวียดนาม เนื่องจาก CSR เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่ไม่ใช่เพื่อการลดผลกระทบทางธุรกิจแต่อย่างใด แต่เป็น”การดำเนินความรับผิดชอบต่อ

สังคมในลักษณะ “ทำโดยไม่รอให้เกิดเรื่อง” โดยคำนึงถึงการทำงานร่วมกันระหว่างสังคมและองค์กร เน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนความร่วมมือกัน และมุ่งใช้ทักษะ ความถนัดและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อร้องเรียน ตลอดจนการช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนและสังคมด้วยการใช้ศักยภาพที่องค์กรมีอยู่เป็นหลัก”³

1.1.2 บทบาทสถานกงสุลใหญ่ กับการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์เปิดทำการตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2532 เป็นหน่วยราชการ ภายใต้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2550 ในงาน “ด้านกงสุล ตลอดจนดูแล ปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ ส่งเสริมความสัมพันธ์และรายงานสภาวะการณ์ทางการค้า เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบมายังกระทรวง ตลอดจน ...ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ มีเขตกงสุลครอบคลุมจังหวัดในภาคกลางและภาคใต้ของเวียดนามรวม 22 จังหวัด⁴ นอกเหนือจากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์แล้ว ยังมีหน่วยงานรัฐของไทยที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโฮจิมินห์ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครโฮจิมินห์ และรัฐบาลไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนการเปิดสำนักงานส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment-BOI)

ด้วยความสำคัญของนครโฮจิมินห์และจังหวัดในเขตกงสุลที่เป็นที่ตั้งของบริษัทไทย ที่มีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึง 96 บริษัท⁵ จากจำนวนบริษัทไทยทั้งหมด 104 บริษัทในทั่วประเทศเวียดนาม สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในฐานะภาครัฐ จึงได้รับการคาดหวังจากบริษัทเอกชนไทยในการปฏิบัติหน้าที่ “ดูแล ปกป้อง คุ้มครองดูแล ปกป้องและคุ้มครอง

³ Thai CSR Network, ข่าว ไม่ได้พริ้วเลื่องงาน (เสียแล้ว), หน้า 1 [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaicr.com>.

⁴ ภาคใต้ นครโฮจิมินห์ จังหวัดด่งนาย จังหวัดบ่าเหวริย หวงเต่า จังหวัดบิ่นห์เยือง จังหวัดลองอาน จังหวัดเตียนซาง จังหวัดเบนแจ จังหวัดหวิงลอง จังหวัดจ่าวิง จังหวัดเกิ่นเทอ จังหวัดเหวซาง จังหวัดบากเลียว จังหวัดก่าเมา ภาคกลาง จังหวัดเถื่อเทียนเว้ นครดานัง จังหวัดกว๋างนาม จังหวัดกว๋างหงาย จังหวัดบิ่งดิ่ง จังหวัดฟูเอี่ยน จังหวัดคั่นหว่า จังหวัดนิงถ่วน จังหวัดบิ่งถ่วน

⁵ กลุ่มจังหวัดในภาคใต้ นครโฮจิมินห์ ห้างสรรพสินค้า Robin และห้าง Big C ของกลุ่ม Central ห้างค้าส่ง Metro และมินิมาร์ท B's Smart ของกลุ่มบริษัทเบอร์ลี ยุคเกอร์ จังหวัดด่งนาย นิคมอุตสาหกรรม AMATA บริษัท ซี พี เวียดนาม บริษัทสีอุไรพาณิชย์ บริษัทแพรนดา จิวเวอรี่ จังหวัดบิ่นห์เยือง บริษัทศรีไทยซูเปอร์แวร์ จังหวัดบ่าเหวริย หวงเต่า บริษัท Siam Cement Group หรือ เอส ซี จี จังหวัดเบนแจ บริษัท Alliance One (ชุดกีฬา Puma และ Adidas) จังหวัดลองอาน นิคมอุตสาหกรรม Thai Hoa โครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ โครงการโรงกลั่นปิโตรเคมี Longson ของบริษัท เอส ซี จี ที่จังหวัดบ่าเหวริย หวงเต่า-กลุ่มธุรกิจไทยในภาคกลาง ได้แก่ บริษัทซีพี เวียดนาม ที่จังหวัดเถื่อเทียนเว้ รวมถึงโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ได้แก่ โครงการโรงกลั่นน้ำมันและปิโตรเคมี ของบริษัท ปตท. จำกัด ที่จังหวัดบิ่งหิ่งดิ่ง (Victory Project) มูลค่า 22,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ผลประโยชน์ของประเทศไทย” ในขณะที่ความเข้าใจของบุคคลโดยทั่วไปพิจารณาว่า เรื่อง “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม” หรือ CSR เป็นแนวความคิดทางธุรกิจที่ภาคธุรกิจจะต้องดำเนินการเป็นหลัก และภาครัฐไม่น่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งความเข้าใจอันนี้ได้ลดน้อยลงในบริบทปัจจุบัน

ความเกี่ยวโยงระหว่าง CSR กับบทบาทส่งเสริมของภาครัฐมีความชัดเจนดังเห็นได้ 2 ประการ ประการแรกจากผลการวิจัยของวีระวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี ในการศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย ว่า “ในการบริหารของภาคเอกชน หากจะประกอบธุรกิจให้ยั่งยืนนานได้ ต้องมีเป้าหมายค้ำประกันถึงผลประโยชน์ในแง่ของกำไรขาดทุนทางเศรษฐศาสตร์เป็นที่ตั้ง หากแต่ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ในมิติของสังคมและชุมชนประกอบด้วยว่า การดำรงอยู่ของหน่วยงาน...ได้สร้างคุณประโยชน์ใดบ้างแก่ผู้คนที่ชุมชน.....แนวความคิดนี้จึงปรับใช้ได้กับองค์การทุกประเภท” .....ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

ประการที่สอง การเข้าไปมีส่วนร่วมของภาครัฐใน CSR ของภาคเอกชนเกิดมาจากเหตุผล 2 ประการ ประการแรก ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนและปริมาณปัญหาที่เพิ่มขึ้น จนอาจกลายเป็นปัญหาของสังคมหากปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยลำพัง ประการที่สอง ประเทศต่างๆ ได้กำหนดเรื่อง CSR เป็นข้อปฏิบัติที่มีผลบังคับในทางกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐไทยดังเช่น สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ซึ่งมีหน้าที่ในการ “ดูแล ปกป้อง ค้ำครองดูแล ปกป้องและค้ำครองผลประโยชน์ของประเทศไทย” จำเป็นต้องศึกษาติดตามข้อกำหนดตามกฎหมายของเวียดนามเพื่อให้ข้อมูลทางกฎหมายธุรกิจที่ทันสมัยรวมทั้งสอดส่องว่า มีภาคเอกชนไทยใดไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามกฎหมายเวียดนามเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบทางธุรกิจของบริษัทไทยนั้นๆ รวมถึงไม่ให้เกิดลุกลามไปยังภาคส่วนธุรกิจอื่นของไทย

1.1.3 กิจกรรมของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ กับ CSR

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ได้ดำเนินกิจกรรมที่เข้าข่าย CSR ร่วมกับภาคเอกชน ในห้วงที่ผ่านมา อาทิ

1) การบริจาคทุนการศึกษาประจำปีให้แก่ นักศึกษาเวียดนามที่ศึกษาในภาควิชาภาษาไทยที่มหาวิทยาลัย University of Social Science and Humanities (USSH) นครโฮจิมินห์ และมหาวิทยาลัยดานัง โดยดำเนินการร่วมกับบริษัท ซี พี เวียดนาม ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขา นครโฮจิมินห์ และบริษัทสีอุไรพาณิชย์

2) การบริจาคเงินประจำปีให้แก่สมาคมผู้ป่วยยากไร้ นครโฮจิมินห์ ซึ่งเป็นองค์กรรัฐที่ดำเนินการด้านการสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ในการผ่าตัดโรคหัวใจและโรคต่อกระดูกตา โดยร่วมกับบริษัทเอกชนไทยขนาดใหญ่และรายย่อยในนครโฮจิมินห์

2) การดำเนินโครงการผ่าตัดโรคหัวใจในเด็กและผู้ใหญ่ร่วมกับสมาคมผู้ป่วยยากไร้ นครโฮจิมินห์ โดยร่วมกับโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์และบริษัทแอร์ เอเชีย

4) การเข้าร่วมกิจกรรม CSR ที่จัดโดยภาคเอกชน อาทิ การเข้าร่วมงานมอบทุนการศึกษาประจำปีของบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม ในโครงการ “Sharing the Dream”

1.2 คำถามในการศึกษา

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์มีบทบาทในการส่งเสริม CSR ของบริษัทไทยรายใหญ่ และบริษัทรายกลางและรายย่อยเพื่อให้ภาคธุรกิจไทยเกิดความยั่งยืนในเวียดนามได้อย่างไร

1.3 สมมุติฐานการศึกษา

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในฐานะภาคีรัฐสามารถส่งเสริม CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนาม โดยการเป็นตัวกลางประสานนโยบายระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเวียดนาม การเชื่อมโยงกิจกรรมกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรม งบประมาณ และองค์ความรู้ให้แก่บริษัทเอกชนไทย โดยจะต้อง “ส่งเสริม” บริษัทขนาดกลางและย่อยของไทยในเวียดนาม ให้เกิดความตระหนักรู้ถึงความสำคัญ CSR “สนับสนุน” บริษัทขนาดใหญ่ ให้เกิดความเข้มแข็ง และ “สอดส่อง” การดำเนินธุรกิจของไทยให้เป็นไปตามกฎหมายของเวียดนาม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อการลงทุนในภาพรวมต่อสังคม ชุมชนในเวียดนาม และจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในที่สุด

1.4 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.4.1 เพื่อศึกษาการดำเนิน CSR ของบริษัทไทยในเวียดนามว่ามีความเข้าใจในการทำ CSR อย่างไร รวมถึงกิจกรรมที่ดำเนินการ

1.4.2 เพื่อหาแนวทางที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ สามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนกิจกรรม CSR ของบริษัทไทยรายใหญ่ และบริษัทรายกลางและรายย่อย

1.5 ขอบเขตการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา และระเบียบวิธีการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตการศึกษา

เน้นศึกษาการดำเนิน CSR ของบริษัทไทยในเวียดนามเพื่อนำมาประมวลและวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุนกิจกรรม CSR ของบริษัทไทยรายใหญ่ จำนวน 17 บริษัท และบริษัทไทยรายกลางและรายย่อย จำนวน 14 บริษัท รวมทั้งศึกษาแนวทางที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ สามารถใช้ในการสนับสนุน CSR ของเอกชนไทย

1.5.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

1) ศึกษาข้อมูลทางเอกสารของบริษัทเอกชนไทยที่ใช้กลยุทธ์ CSR ในการสร้างฐานธุรกิจเวียดนาม รวมทั้งจัดการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนกำหนดกลยุทธ์ CSR ของบริษัทที่เกี่ยวข้อง

2) แบบสอบถามให้แก่บริษัทเอกชนไทยขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อมเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR ของบริษัทเอกชนไทย รวมถึงความคาดหวังต่อบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุนนโยบาย CSR ของบริษัท

3) แบบสอบถามผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR อย่างไร รวมถึงพิจารณาปัจจัยสำเร็จของภาครัฐในการสนับสนุน CSR ในภาคเอกชน

1.5.3 ระเบียบวิธีการศึกษา

- 1) การใช้กรอบทฤษฎี CSR เพื่อวิเคราะห์ระดับความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม รวมถึงความคาดหวังของภาคเอกชนไทยต่อสถานกงสุลใหญ่ในการส่งเสริม CSR
- 2) การใช้ทฤษฎี CSR เพื่อประเมินบทบาทของภาคเอกชนไทยในเวียดนามในการดำเนินกิจกรรม CSR รวมถึงบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ฯ ว่า สามารถสนับสนุนงาน CSR ของภาคเอกชนไทยรายใหญ่ รายกลางและรายย่อยได้อย่างไร

1.6 ประโยชน์ของการศึกษา

- 1.6.1 ประเมินบทบาทของภาคเอกชนไทยในการดำเนินกิจกรรม CSR เพื่อนำไปกำหนดการดำเนินการร่วมกันระหว่างภาคเอกชนไทยและภาครัฐในพื้นที่
- 1.6.2 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการปฏิบัติงานของสถานกงสุลใหญ่ ฌ นครโฮจิมินห์ ในการส่งเสริมกิจกรรม CSR ของภาคธุรกิจไทยรายใหญ่ รายกลางและรายย่อย ในเวียดนาม

1.7 นิยามศัพท์

ภาษาไทย

- 1.7.1 สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม หรือใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า The Thai Business Association–TBA) ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2542 โดยการรวมตัวของนักธุรกิจไทยในเวียดนาม ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 138 ราย แบ่งออกเป็น สมาชิกในรูปบริษัท 70 บริษัท และสมาชิกรายบุคคล 68 ราย โดยผู้เป็นสมาชิกไม่จำเป็นต้องเป็นบริษัทไทย คณะผู้บริหารมีวาระคราวละ 2 ปี ปัจจุบัน มีนายณรงค์ สุ่มมาตย์ เป็นประธาน TBA ระหว่างปี พ.ศ. 2558–2560
- 1.7.2 สภาธุรกิจไทย–เวียดนาม หรือ Thai–Vietnamese Business Council ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2555 ภายหลังการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee) เพื่อเป็นกลไกในการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ทางการค้าและ การลงทุน รวมถึงผลักดันการแก้ปัญหาอุปสรรคทางธุรกิจระหว่าง ไทยและเวียดนาม คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) จึงได้ร่วมกันจัดตั้งสภาธุรกิจไทย–เวียดนาม อย่างเป็นทางการ ปัจจุบัน นายสนั่น อังอุบลกุล ดำรงตำแหน่งประธานสภาธุรกิจไทย–เวียดนาม โดยมีวาระ 2 ปี
- 1.7.3 บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนาม ตามกฎหมายเวียดนามได้ให้คำจำกัดความของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมตาม Decree 56/2009/ND–CP ดังนี้
“เป็นบริษัทธุรกิจที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายและแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ขนาดเล็กมากขนาดเล็ก และขนาดกลาง ตามขนาดทุนจดทะเบียนและจำนวนพนักงานของบริษัท”

ตารางที่ 1 คำจำกัดความของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายเวียดนาม

ภาคธุรกิจ/บริษัท	ขนาดเล็กมาก	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง	
	จำนวน คนงาน	ทุนจดทะเบียน	จำนวน คนงาน	ทุนจดทะเบียน	จำนวน คนงาน
1. เกษตร ป่าไม้ ประมง	10 คน หรือ น้อยกว่า	20,000 ล้านบาท หรือน้อยกว่า	10–200 คน	20,000–100,000 ล้านบาท	200–300 คน
2. อุตสาหกรรม/ ก่อสร้าง	10 คน หรือ น้อยกว่า	20,000 ล้านบาท หรือน้อยกว่า	10–200 คน	20,000–100,000 ล้านบาท	200–300 คน
3. การค้า/บริการ	10 คน หรือ น้อยกว่า	10,000 ล้านบาท หรือน้อยกว่า	10–50 คน	10,000–50,000 ล้านบาท	50–100 คน

อัตราแลกเปลี่ยน (ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2559) 1 บาท เท่ากับ 630 ด่ง

ภาษาอังกฤษ

1.7.4 Corporate Social Responsibility หรือ CSR หมายถึงการทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม⁶ ในส่วนของประเทศไทย มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2558 เห็นชอบยุทธศาสตร์การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ พ.ศ. 2558–2560 สำคัญของยุทธศาสตร์ประกอบด้วย “ด้านการสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ด้านการสร้างเอกภาพในการบริหารยุทธศาสตร์การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาคธุรกิจ ด้านการรวมพลังเพื่อพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมและสร้างความมั่นคงของมนุษย์ และด้านการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจระหว่างประเทศ”⁷

1.7.5 Sustainable Development หรือการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ปรากฏและให้คำจำกัดความอย่างชัดเจนครั้งแรกในรายงานชื่อว่า “Our Common Future” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า “Brundtland Report” ตีพิมพ์โดย United Nations World Commission on Environment and Development (WCED) ในปี ค.ศ. 1987 โดยในรายงานได้ให้นิยาม การพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ว่า “ เป็นการพัฒนาที่สามารถสนองกับความต้อการจำเป็นของปัจจุบันรวมถึงสามารถสนองตอบกับความต้อการของคนรุ่นถัดไปได้”

1.7.6 Trans Pacific Pact–TPP หรือความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย–แปซิฟิก เป็นข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศสมาชิก 12 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ชิลี เม็กซิโก เปรู ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ดารุสซาลาม และเวียดนาม โดย TPP จะเป็นข้อตกลงทางการค้าที่ใหญ่ที่สุดในโลก คิดเป็นสัดส่วนราว 40% ของ GDP โลก

⁶ Thai CSR Network, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaicrs.com>.

⁷ Thai CSR Network, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaicrs.com>.

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในการส่งเสริมกิจกรรม CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม” มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติด้านการต่างประเทศ และสอดคล้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของสถานกงสุลใหญ่ดังนี้

2.1.1 นโยบายระดับชาติด้านการต่างประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ส่วนที่ 6 แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ มาตรา 82

“รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศและพึงถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ตลอดจนต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ

รัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวกับนานาประเทศตลอดจนต้องให้ความคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ”

2.1.2 ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถานกงสุลใหญ่

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2550

“ข้อ 3 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้ ....

(1) สถานกงสุลใหญ่...”

“ข้อ 4 ส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจดังต่อไปนี้ .....

(1) สถานกงสุลใหญ่ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านกงสุล ตลอดจนดูแล ปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมความสัมพันธ์และรายงานสภาการณ์ทางการค้า เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบมายังกระทรวง

(ค) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”

2.1.3 แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2558–2561 ตามคำแถลงนโยบายรัฐบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 “ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ”

2.2 แนวคิดทฤษฎี CSR

การศึกษาฉบับนี้จำเป็นต้องกล่าวถึงคำจำกัดความรวมถึงที่มาและประเภทของ Corporate Social Responsibility (CSR) รวมถึงบทบาทของรัฐในการส่งเสริม CSR เพื่อให้เกิดความ่องแท้งในการศึกษา

2.2.1 CSR ได้ถูกบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยไว้หลายคำแต่คำที่ได้ใช้กันแพร่หลายได้ ได้แก่ การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม⁸ หรือ “การมีบรรษัทภิบาลที่ดี” หรือในการศึกษาของวิระวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี ได้บัญญัติ CSR ว่า เป็น “การบริหารความรับผิดชอบต่อสังคม” หากพิจารณาจากความหมายของ CSR ในพจนานุกรม Business Dictionary ได้ให้คำจำกัดความ CSR ไว้ว่า “ความรับผิดชอบต่อบริษัทที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม (ทั้งทางกายภาพและสังคม) บริษัทได้แสดงความเป็นพลเมืองที่ดี จาก (1) กระบวนการลดการปล่อยของเสียและมลภาวะ (2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาและสังคม (3) การได้รับผลตอบแทนที่พอสมควรสำหรับทรัพยากรที่ใช้ไป”⁹ โดยทั้งหลายทั้งมวลมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การทำธุรกิจมีความยั่งยืนทั้งในเชิงกำไร และตอบเจตย์ ผู้ถือหุ้น

2.2.2 แนวความคิด CSR ได้มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับปัญหา และผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทางตรงหรือทางอ้อมจากภาคธุรกิจในช่วงเวลานั้นๆ โดยพัฒนาการ CSR สามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วงหลัก ได้แก่

ช่วงแรก ปี ค.ศ. 1910–1940 เป็นช่วงแรกที่แนวความคิดของ CSR เริ่มปรากฏเด่นชัด โดย JM Clark (1916) ในหนังสือ “Journal of Political Economy” ที่ได้มีการกล่าวถึง “business responsibilities”¹⁰ (ความรับผิดชอบต่อธุรกิจ) แม้ว่าคำว่า CSR ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการ แต่ คำว่า “business responsibilities” (ความรับผิดชอบต่อธุรกิจ) “social audit”¹¹ (การตรวจสอบทางสังคม) (Theodore Kreps, 1931) และ “social dimension” (มิติสังคม) (Peter Drucker, 1942) ได้มีการกล่าวถึงและให้ความหมาย ที่บ่งให้เห็นนัยยะของความรับผิดชอบต่อภาคธุรกิจในขอบเขตที่กว้างกว่าผลกำไรทางธุรกิจหรือเศรษฐกิจ แต่รวมไปถึงขอบเขตความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ ยังไม่มีนักวิชาการผู้ใดให้รายละเอียดที่ชัดเจนว่า ความรับผิดชอบต่อธุรกิจควรมีความหมายหรือนัยยะที่ครอบคลุมถึงประเด็นใดบ้าง

ช่วงที่สอง ปี ค.ศ. 1960–1990 เป็นช่วงที่ CSR เริ่มปรากฏต่อสาธารณชนในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1960 ได้มีกระแสเรียกร้องให้ภาคธุรกิจมีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม การปล่อยก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ออกสู่อากาศรวมถึงการตัดไม้ทำลายป่า ในช่วงทศวรรษ ค.ศ. 1980

⁸ Thai CSR Network, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaicrs.com>.

⁹ เอกสาร Business Dictionary.com

¹⁰ JM Clark “if men are responsible for the known results of their actions, business responsibilities must include the known results of business dealings whether they have been recognized by law or not”

¹¹ ศาสตราจารย์ Theodore Kreps ได้กล่าวถึงคำว่า Social Audit .ในวิชาธุรกิจกับสวัสดิการสังคมในมหาวิทยาลัย Stanford เมื่อปี ค.ศ. 1931

ประเด็นด้านความยากจน ความไม่เท่าเทียมของสังคม ความหลากหลายทางชีวภาพ กลายเป็นประเด็นที่นักวิชาการจากนานาประเทศได้หยิบยกมาถกอย่างกว้างขวางในบริบทของการทำธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และในห้วงเวลาเดียวกัน คำว่า “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (sustainable development) ได้ถูกบัญญัติศัพท์และปรากฏในรายงาน Our Common Future หรือ Brundtland Report¹² นักวิชาการจึงได้นำแนวความคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมในภาคธุรกิจมาขยายเพื่อให้ภาคธุรกิจตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างจริงจังเป็นระบบ โดยใช้ระบบการรายงานทางสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นมาตรวัดของการทำธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้เกิดแนวความคิดที่ว่า ภาคธุรกิจไม่ควรมีความรับผิดชอบต่อเฉพาะแต่ผู้ถือหุ้น แต่ต้องขยายรวมไปถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน¹³ ในการดำเนินธุรกิจนั้นๆ

ช่วงที่สาม ปี ค.ศ. 1990–2000 เป็นช่วงที่ CSR ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและแพร่หลายในทุกระดับตั้งแต่ประชาชน ผู้บริโภค เจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนภาคเอกชน โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ประเทศในยุโรป และประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง พัฒนาการของ CSR ในช่วงนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิด “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ที่ได้รับรองอย่างเป็นทางการจากเวทีระหว่างประเทศ อาทิ การประชุมสุดยอด Earth Summit เมื่อปี ค.ศ. 1992 ที่เมืองริโอ นาเจอร์ และได้รับการผนวกอยู่ในเป้าหมายแห่งสหัสวรรษการพัฒนา (Millennium Development Goals) ของสหประชาชาติในปี ค.ศ. 2000 รวมถึงสถาบันระหว่างประเทศทางด้านการค้าต่างๆ¹⁴ อาทิ Organization for Standardization (ISO) และ World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) ทำให้ CSR กลายเป็นหลักปฏิบัติทางธุรกิจที่สากลยอมรับ

ช่วงที่สี่ ปี ค.ศ. 2000–2015 CSR ได้ขับเคลื่อนภาคธุรกิจระหว่างประเทศจนขยายขอบเขตไปจนถึงห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ของธุรกิจ โดยเฉพาะภายหลังที่องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติที่เข้มข้นขึ้น โดยเสนอให้บริษัทข้ามชาติติดต่อกับคู่ค้าทั่วโลกที่มี CSR เท่านั้น มาตรฐาน ISO 26000 ว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็น CSR ที่อาจมองได้ว่าเป็น “เครื่องมือกีดกันทางการค้ารูปแบบใหม่”

CSR จึงไม่ได้จำกัดเฉพาะบริษัทและตัวสินค้าของบริษัทเท่านั้น แต่นำมาพิจารณา ลงมาถึงพฤติกรรมของบริษัทคู่ค้าที่เป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ (supplier) ของบริษัท เพราะเห็นว่า การที่บริษัทดูแลไปถึงรายละเอียดปลีกย่อยของ supply chain เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อลูกค้า CSR จึง กลายเป็นมาตรฐานที่บริษัทธุรกิจนำมาใช้เพื่อเป็นการควบคุมภายในที่ดีขององค์กรบริษัท (corporate self-regulation) เพื่อให้มั่นใจว่า บริษัทมีบรรษัทภิบาลที่ดี ในด้านการปฏิบัติตาม

¹² รายงาน “Our Common Future” หรืออีกชื่อหนึ่งว่า “Brundtland Report” ตีพิมพ์โดย United Nations World Commission on Environment and Development (WCED) ในปี ค.ศ. 1987

¹³ ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ สังคมในองค์กร (ผู้ถือหุ้น ผู้บริหาร พนักงาน) สังคมใกล้ (ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวของพนักงาน) ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมรอบข้าง) สังคมไกล (ประชาชนทั่วไป คู่แข่งทางธุรกิจ ระบบนิเวศโดยรวม)

¹⁴ สถาบันระหว่างประเทศ ได้แก่ Commission of the European Communities, International Organization for Standardization (ISO), World Bank, World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)

กฎหมาย (spirit of the law) มาตรฐานทางจริยธรรม (ethical standards) รวมถึงระเบียบแบบแผนที่เป็นที่ยอมรับระดับประเทศและระดับสากล (national and international norms)

2.2.3 นักวิชาการชั้นนำระดับโลกที่ได้ให้ความเห็นต่อ CSR หลายคนโดยเห็นสมควรเอ่ยนามมีดังนี้

1) Milton Friedman¹⁵ ที่นำเสนอมุมมอง ผู้ถือหุ้นของบริษัท ที่น่าจะเป็นกลุ่มคนกำหนดว่าสมควรจัดกิจกรรม CSR ของบริษัทหรือไม่ เพราะ ผู้ถือหุ้น นับเป็นเจ้าของบริษัท และเป็นกลจักรทางธุรกิจในการขับเคลื่อนองค์กร และโดยแท้แล้ว บริษัทไม่จำเป็นต้องมี “ความรับผิดชอบต่อสังคม” เพราะภาคธุรกิจควรมุ่งเน้นแต่การเพิ่มผลกำไรให้แก่บริษัทตนเป็นสำคัญ

2) Somerville Smith (2013)¹⁶ สนับสนุนการทำ CSR เพื่อเอาใจกลุ่มลูกค้า หรือเรียกว่า Consumer Perspectives โดยเชื่อว่า กลุ่มลูกค้าจะมี brand loyalty และยินดีจะซื้อสินค้าจากบริษัทที่สนับสนุนงานการกุศล รวมถึงหากบริษัทใดที่มีการนำสินค้าที่ผลิตโดยท้องถิ่นไปขายในบริษัทตน ก็จะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้แก่ลูกค้า

3) Porter และ Kramer (2006) ให้แนวคิด Strategic CSR “ที่เน้นสาระมากกว่าภาพพจน์ โดยเน้นการทำ CSR ที่สอดคล้องกับค่านิยมหลักของหน่วยงานและสนองเป้าหมายทางธุรกิจ”¹⁷

4) Wieland และ Handfield (2013)¹⁸ ได้เสนอแนะว่า “บริษัทจำเป็นต้องพิจารณาคุณภาพของชิ้นส่วนวัตถุดิบเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ตรวจสอบควบคุมคุณภาพของสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน (supply chain)”

กรณีที่สามารถนำมาเทียบเคียงคือ กรณีข่าวโจมตีก๊งของบริษัทไทยข้ามชาติรายหนึ่งโดยสื่อมวลชนยุโรป ในช่วงเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม 2557 เกี่ยวกับแหล่งที่มาของอาหารที่ใช้เลี้ยงก๊งที่สื่อมวลชนยุโรปมองว่า มาจากแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ดังนั้น ความสำคัญของการทำ CSR ในห่วงโซ่อุปทานของภาคธุรกิจจึงมีความสำคัญในภาคธุรกิจระหว่างประเทศอย่างมาก

2.2.4 ประเภทของ CSR อนันตชัย ยूरประถม ได้เขียนบทความ “CSR จากแนวคิดสู่วิถีปฏิบัติ” ในนิตยสาร Productivity World ฉบับเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ค.ศ. 2007 ว่า CSR สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) CSR ภายในกระบวนการ (In-Process CSR) คือ CSR ที่อยู่ในกระบวนการดำเนินธุรกิจของบริษัท ตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต จนถึงการทำตลาด

¹⁵ Wikipedia, Friedman Doctrine [Online], Available from: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Friedman_doctrine.

¹⁶ wikipedia, Corporate Social Responsibility [Online], Available from: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Corporate_social_responsibility

¹⁷ วีรวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี รายงานวิจัยการศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย, หน้า 212.

¹⁸ “The Socially Responsible Supply Chain : An Imperative for Global Corporations,” Supply Chain Management Review 17, 5: 22-29.

2) CSR ที่อยู่นอกเหนือจากกระบวนการธุรกิจ (After-Process CSR) เช่น การบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา

อนันตชัยฯ ได้กล่าวถึงประเภทของ CSR ตามที่ Philip Kotler และ Nancy Lee ได้จัดกลุ่มไว้ 6 ประเภท ได้แก่

1) การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นทางสังคมในวงกว้าง (Cause Promotions) องค์กรมุ่งเน้นรณรงค์ประเด็นปัญหาทางสังคมหรือองค์กรสาธารณกุศลให้เป็นการรับรู้ในสังคมโดยใช้ความสามารถทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สังคมตระหนักและเกิดการสนับสนุนต่อไป

2) การส่งเสริมสังคมจากการทำตลาด (Cause-related Marketing) องค์กรสนับสนุนประเด็นทางสังคมโดยการนำส่วนแบ่งรายได้หรือกำไรจากการขายสินค้าไปบริจาคเพื่อสาธารณกุศล

3) การตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing) เป็นเครื่องมือทางการตลาดขององค์กรในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคมเพื่อ ลด ละ เลิก หรือปฏิบัติในพฤติกรรมที่ส่งผลให้สังคมดีขึ้น เช่น การเลิกสูบบุหรี่ การสวมหมวกกันน็อก

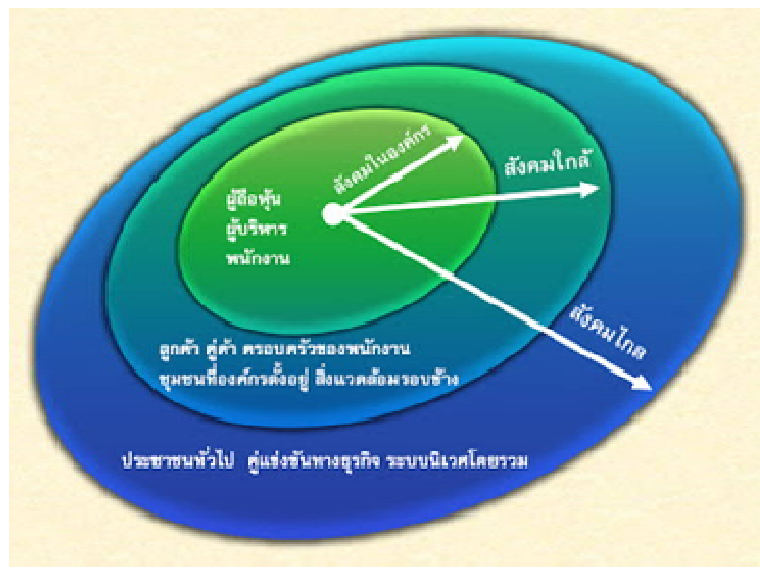
4) การบริจาค (Corporate Philanthropy) การบริจาคทั้งเงิน สินค้า หรือ สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล เช่น ให้อุปกรณ์ โรงเรียน หรือชุมชน

5) การอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน (Volunteering) การให้ผู้บริหาร พนักงาน ตลอดจนजनชักชวนคู่ค้าหรือคู่แข่งเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมในพื้นที่ เช่น การร่วมพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น

6) การดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practice) เป็นแนวทางเดียวกับ CSR in Process คือการพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินธุรกิจขององค์กรเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบด้านลบกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในช่วงท้ายของบทความฯ ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงแก่นของ CSR ว่า ควรให้ความสำคัญต่อการทำจากภายใน สู่ภายนอก หมายถึง “การให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาหรือผลกระทบทางลบที่องค์กรสร้างขึ้นกับสังคมเป็นอันดับแรก จึงสามารถนำไปสู่การสร้างคุณค่าที่แท้จริงแก่สังคมและองค์กรอย่างยั่งยืน และ ... CSR ไม่ควรเป็นแค่กระแสความนิยมฉาบฉวยหรือเป็นเพียงกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและการสร้างสีสันเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร

2.2.5 แผนภูมิแสดงภาพลำดับขั้นของผู้มีส่วนได้เสียในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ CSR

แผนภาพที่ 1 การแสดงภาพลำดับชั้นของผู้มีส่วนได้เสีย

ที่มา: ซี เอส อาร์ คืออะไร, <http://www.thaicshr.com>.

2.2.6 บทบาทภาครัฐกับการทำ CSR ในภาคธุรกิจ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม CSR โดย วีระวัฒน์ ปันนิตามัย และ ประจักษ์ ทรัพย์มณี ในบทความ “การศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย” ได้ทบทวนวรรณกรรมของ ALbareda, Lozano & Ysa (2007: 395) ที่ระบุถึงบทบาทของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับ CSR ใน 4 ด้าน คือ

- 1) การดำเนิน CSR ภายในหน่วยงานภาครัฐ
- 2) บทบาทของภาครัฐที่มีต่อการส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจ
- 3) บทบาทภาครัฐในการดำเนินการ CSR เพื่อสังคม
- 4) การเป็นหุ้นส่วนกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาคม

ซึ่งในรายงานฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะเน้นบทบาทของรัฐข้อที่ 2 กล่าวคือ บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในฐานะภาครัฐในการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

บทความของวีระวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี ได้ทบทวนรายงานของธนาคารโลก (Fox et al, 2002) เรื่อง “Public Sector Roles in Strengthening Corporate Social Responsibility: A Baseline Study” ที่ได้กล่าวถึง 4 บทบาท 10 กิจกรรมที่ภาครัฐมีต่อการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชน ได้แก่ 1) บทบาท “การเป็นผู้ออกกฎ” เช่น ภาครัฐออกกฎหมายควบคุมมาตรฐานสิ่งแวดล้อมในโรงงาน 2) บทบาท “อำนวยความสะดวก” ช่วยเหลือจิตใจให้ภาคเอกชนทำ CSR 3) บทบาท “การเป็นหุ้นส่วน” ร่วมกับภาคเอกชนกับภาคประชาสังคมทำ CSR เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทางสังคม เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม 4) บทบาท “ส่งเสริม” การทำ CSR ในภาคเอกชน

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2016) ผู้อำนวยการสถาบันไทยพัฒนา และบทความเรื่อง “รัฐ เกี่ยวอะไรกับ CSR” ใน Thai CSR Network (www.thaicr.com) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริม CSR เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการลงทุนของภาคเอกชน 3 ประการ ได้แก่

1) บทบาท “ส่งเสริม” ภาครัฐจะต้องส่งเสริมธุรกิจที่ยังไม่ได้ดำเนิน CSR หรือธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กให้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำ CSR ในองค์กร เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางและเล็กมีแนวโน้มละเลยความสำคัญของ CSR ภาครัฐควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership)

2) บทบาท “สนับสนุน” ภาครัฐจะต้องสนับสนุนธุรกิจที่มีการดำเนิน CSR อยู่แล้ว และธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่มีการดำเนิน CSR อยู่แล้วให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการสร้างความรับรู้ (awareness) มาตรการจูงใจ (incentives) และสนับสนุนกิจกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ (capacity building) ในการดำเนินกิจกรรม CSR ของบริษัท

3) บทบาท “สอดส่อง” ภาครัฐมีหน้าที่สอดส่องดูแลให้บริษัทเอกชนปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบที่รัฐกำหนดเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เช่น การควบคุมไม่ให้เอกชนปล่อยมลภาวะในระบอบนิเวศ

โดยสรุป CSR นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญของภาคธุรกิจที่ต้องการมุ่งสู่การทำธุรกิจที่ยั่งยืน โดยรัฐสามารถช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ ภาคธุรกิจให้มีความเข้มแข็งและ สอดส่อง เพื่อลดทอนผลกระทบที่ธุรกิจอาจก่อขึ้นต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม โดยในหัวข้อที่ผู้ศึกษา แม้ว่า สถานกงสุลใหญ่เป็นภาครัฐของไทยที่ตั้งอยู่ในเวียดนาม แต่สามารถดำเนินการกิจการตามกฎหมายในการ “ดูแล ปกป้อง และคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทยและคนไทยในประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบ” เพื่อให้ภาคธุรกิจไทยในเวียดนามเติบโตและมีความยั่งยืนต่อไป

2.3 กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์

1) การใช้กรอบทฤษฎี CSR เพื่อวิเคราะห์ระดับความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม รวมถึงความคาดหวังของภาคเอกชนไทยต่อสถานกงสุลใหญ่ในการส่งเสริม CSR

2) การใช้ทฤษฎี CSR เพื่อประเมินบทบาทของภาคเอกชนไทยในเวียดนามในการดำเนินกิจกรรม CSR รวมถึงบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ฯ ว่า สามารถสนับสนุนงาน CSR ของภาคเอกชนไทย รายใหญ่ รายกลางและรายย่อยได้อย่างไร

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำรายงานการศึกษาพบว่า ไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อรายงานการศึกษา โดยตรง อย่างไรก็ตาม พบว่า มีเอกสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานการศึกษาจำนวนหนึ่ง ดังนี้

1) รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม” จัดทำโดยนายรุจ โสรรัตน์ หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 5 ประจำปี 2556 เพื่อหาแนวทางที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์สามารถสนับสนุนการทำงานของสมาคมนักธุรกิจไทยใน

เวียดนาม รายงานฉบับนี้ เป็นประโยชน์ต่อผู้ทำรายงานการศึกษาในด้านข้อมูลเกี่ยวกับภาคเอกชนไทยในเวียดนาม รวมถึง การวางกรอบแนวความคิดในการจัดทำทวิเคราะห์

2) รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การปรับปรุงการดำเนินการด้านการทศสธารณะต่อเวียดนาม: บทบาทในอนาคต ของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์” จัดทำโดยนายภควัต ต้นสกุล หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 1 ประจำปี 2552 โดยรายงานฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางเพื่อให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถบริหารจัดการการดำเนินงานการทศสธารณะของสถานกงสุลใหญ่ฯ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงการบริหารเพื่อให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถบริหารโครงการด้านการทศสธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายงานฉบับนี้ ชี้ให้ผู้ทำรายงานการศึกษาได้เห็นถึงบทวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม ที่มีต่อสถานกงสุลใหญ่ในการดำเนินนโยบายการทศสธารณะในเวียดนาม

3) รายงาน “การศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย” จัดทำโดยวิวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี และได้นำเสนอในที่ประชุมระดับชาติ เนื่องในโอกาสครบรอบ 47 ปี แห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในวันที่ 1 เมษายน 2556 รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวปฏิบัติของการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์การภาครัฐของไทยและเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำรายงานการศึกษา โดยเฉพาะบทบาทของภาครัฐที่มีต่อการส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจและการทบทวนวรรณกรรมและพัฒนาการของทฤษฎี CSR

4) รายงาน “The effect of Consumer’s Personality and CSR Activities on Customer’s Perception, Perceived Motive, Corporate Image and Purchase Intention: a Case Study on Petroleum Companies in Thailand” โดยเขมชาติ มีชูบท และณัฐริก ฤทธิพิพพันธ์ รายงานฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงแรงจูงใจของเอกชนในการทำ CSR รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำกิจกรรม CSR โดยเฉพาะ บุคลิกภาพของผู้บริโภค

บทที่ 3 ผลการศึกษา

รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษา CSR ของบริษัทเอกชนไทยในเวียดนามโดยมุ่งเน้นการหาผลลัพธ์สองประการ ประการแรก คือ ความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม โดยในส่วนนี้ ผู้ศึกษาจะใช้วิธีจัดทำแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มบริษัทไทยในเวียดนามทั้งบริษัทไทยขนาดใหญ่และขนาดกลางและย่อม¹⁹ รวม 31 แห่ง แบ่งเป็น บริษัทขนาดใหญ่ จำนวน 17 แห่ง และบริษัทขนาดกลางและย่อม จำนวน 14 แห่ง โดยจะนำทฤษฎี CSR เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลประการที่สอง คือ บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ รวมถึงกิจกรรมที่สถานกงสุลใหญ่ดำเนินการในปัจจุบัน มีส่วนในการสนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามได้มากน้อยเพียงไร ซึ่งในส่วนหลังนี้ ผู้ทำรายงานการศึกษาได้ใช้วิธีส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มบริษัทไทยในเวียดนาม รวม 31 แห่ง ข้างต้น และกลุ่มผู้มีส่วนกำหนดนโยบายของสถานกงสุลใหญ่ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ในสถานกงสุลใหญ่ กลุ่มผู้บริหารทีมประเทศไทยในนครโฮจิมินห์ทั้งที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันและพ้นวาระแล้ว และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงการต่างประเทศซึ่งมีส่วนสนับสนุนการทำงาน รวม 10 ราย รวมถึงการใช้ทฤษฎี CSR มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผล

3.1 ส่วนที่ 1 ความเข้าใจและแนวทางการทำ CSR ของเอกชนไทยในเวียดนาม

ผู้ทำรายงานการศึกษาได้ส่งแบบสัมภาษณ์ไปยังบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม รวม 31 แห่ง โดยแบ่งเป็นบริษัทรายใหญ่ จำนวน 17 แห่ง และบริษัทรายกลางและย่อม จำนวน 14 แห่ง โดยจำนวนนี้ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเจ้าของบริษัท/ผู้บริหารบริษัทจำนวน 20 ราย และเป็นพนักงานบริษัทที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนิน CSR จำนวน 11 ราย

บริษัทที่ได้ให้สัมภาษณ์เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจกลุ่มเกษตรและเกษตรประมงแปรรูป 4 ราย กลุ่มอุตสาหกรรม 7 ราย และกลุ่มธุรกิจการค้า/บริการ 20 ราย โดยบริษัทขนาดใหญ่ของไทยส่วนใหญ่จะลงทุนในเวียดนามตั้งแต่อีก่อนปี ค.ศ. 2000 ในขณะที่บริษัทขนาดกลางและย่อมทยอยเข้ามาลงทุนเพิ่มมากขึ้นภายหลังปี ค.ศ. 2000

ผู้ตอบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ตนหรือบริษัทของตนเป็นสมาชิกของสมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม (Thai Business Association–TBA) คิดเป็นร้อยละ 71–82 ในขณะที่เป็นสมาชิกสภาธุรกิจไทย–เวียดนาม (Thai–Vietnamese Business Council) ยังไม่ถึงร้อยละ 7.1–17.6 ซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงที่ว่า สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนามได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 และเป็นที

¹⁹ ผู้ทำรายงานการศึกษาได้ใช้หลักเกณฑ์ตามกฎหมายเวียดนามได้ให้คำจำกัดความของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมตาม Decree 56/2009/ ND–CP โดยบริษัทที่มีมูลค่าการลงทุนในเวียดนามสูงกว่า 100,000 ล้านดอลลาร์ หรือราว 159 ล้านบาท ขึ้นไป จัดอยู่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ และมูลค่าการลงทุนที่น้อยกว่า 100,000 ล้านดอลลาร์ จัดว่าเป็นบริษัทขนาดกลางและย่อม

ยอมรับในกลุ่มนักลงทุนไทยในเวียดนามว่า เป็นสมาคมที่ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะด้านการค้าการลงทุนแก่ผู้ประกอบการรายใหม่โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งเป็นที่ชุมนุมของผู้ประกอบการไทยที่ตั้งรกรากในเวียดนามมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเพียงพอที่จะแบ่งปันประสบการณ์ได้ ในขณะที่สภาธุรกิจไทย-เวียดนาม เพิ่งก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2555 และส่วนใหญ่ ผู้เป็นสมาชิกจะเป็นกลุ่มบริษัทข้ามชาติของไทยขนาดใหญ่ที่มีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยและประสบความสำเร็จในการลงทุนในเวียดนาม

3.1.1 ด้านความเข้าใจของผู้ตอบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ CSR

ผู้ทำรายงานการศึกษาได้นำเครื่องมือ CSR มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยสอบถามกลุ่มเป้าหมายถึงความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR ซึ่งในเชิงทฤษฎี “(1) CSR ภายในกระบวนการ (In-Process CSR) คือ CSR ที่อยู่ในกระบวนการดำเนินธุรกิจของบริษัท ตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต จนถึงการทำตลาด และ (2) CSR ที่อยู่นอกเหนือจากกระบวนการธุรกิจ (After-Process CSR) เช่น การบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า

1) ในภาพรวม แต่ละบริษัทยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR อย่างผิวเผิน ส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า CSR คือกิจกรรมการบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา²⁰ โดยไม่ทราบว่ากิจกรรมที่บริษัทตนดำเนินการอยู่แล้ว ไม่ว่าจะ เป็นการกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้า การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล จนถึงการค้าถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย/การค้าถึงความปลอดภัยด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม รวมถึงการค้าถึงบริษัทคู่ค้าที่มีหลักธรรมาภิบาล นับว่าเป็น CSR²¹ ประเภทหนึ่งด้วย

2) บริษัทขนาดใหญ่มีระดับความเข้าใจต่อ CSR สูงกว่าบริษัทขนาดกลางและย่อมในทุกหัวข้อ ตั้งแต่ การกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้า การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล จนถึงการค้าถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย/การค้าถึงความปลอดภัยด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ เมื่อพิจารณารายละเอียดของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าของกิจการและผู้บริหารของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ของไทย จำนวน 8 ราย มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับ CSR ว่า CSR คือทุกกระบวนการที่ได้ระบุมาย่างต้น รวมไปถึง การค้าถึงบริษัทคู่ค้าที่อยู่ใน supply chain ที่ต้องมีหลักธรรมาภิบาลด้วย

3) บริษัททั้งหมดไม่ว่าจะเป็นบริษัทขนาดกลางและย่อม รวมถึงบริษัทขนาดใหญ่ เห็นพ้องอย่างไม่มีข้อสงสัยว่า กิจกรรมการกุศลและการให้ความช่วยเหลือสังคมถือว่าเป็นกิจกรรม CSR ซึ่งอาจเป็นข้อบ่งชี้ว่า บริษัทมีความคุ้นเคยและให้ความสำคัญกับการทำ CSR ที่อยู่นอกเหนือจากกระบวนการธุรกิจ (After-Process CSR) ซึ่งน่าจะรวมถึงความเข้าใจของบุคคลทั่วไปต่อ CSR ด้วย

²⁰ เป็น CSR ประเภท In-Process CSR

²¹ เป็น CSR ประเภท After-Process CSR

แม้ว่ากิจกรรมการกุศลและการให้ความช่วยเหลือสังคมเป็นการทำ CSR ที่เป็นประโยชน์ แต่ในความเป็นจริงแล้ว การทำ CSR เช่นนี้ ไม่อาจถือว่า มีความยั่งยืน หากเมื่อใดชุมชนไม่ได้รับเงินสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนก็ไม่อาจพึ่งพาตนเองได้และจะไม่เกิดความยั่งยืน

3.1.2. การดำเนินกิจกรรม CSR ของบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม

ในบริบทที่บริษัทเอกชนไทยที่ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เข้าใจว่า CSR คือ กิจกรรมการบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา กิจกรรมเพื่อการกุศล นั้น เมื่อผู้ทำรายงานการศึกษาได้สอบถามว่า บริษัทได้ดำเนิน CSR หรือไม่ หากไม่ดำเนิน เพราะเหตุใด และหากดำเนิน ขอให้ระบุปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนิน CSR สำเร็จ ผลปรากฏดังนี้

1) บริษัทขนาดกลางและย่อมส่วนใหญ่ (9 บริษัทจาก 14 บริษัท) ให้ข้อมูลว่า บริษัทตนดำเนิน CSR และประสบความสำเร็จอย่างดี และเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้กิจกรรม CSR ของบริษัทตนสำเร็จ มาจากปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ (1) นโยบายองค์กร (2) ผู้บริหารองค์กรและบุคลากรในองค์กร (3) งบประมาณ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กิจกรรม CSR ควรสนับสนุนเพราะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศไทย และทำให้เวียดนามมีทัศนคติทางบวกต่อไทย

ลักษณะกิจกรรม CSR ที่บริษัทขนาดกลางและย่อมนิยมดำเนินการ ได้แก่ การบริจาคเงินให้หน่วยงานสาธารณกุศล อาทิ โครงการผ่าตัดต่อกระดูกให้สมาคมผู้ป่วยยากไร้ นครโฮจิมินห์ โครงการบริจาคเต้านมเทียมให้แก่ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมร่วมกับ Breast Cancer Network Vietnam (BCNV) การบริจาคเงินสร้างวัด ช่วยเหลือคนพิการ การบริจาคทุนการศึกษา/สร้างโรงเรียนในต่างจังหวัด การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณกุศลร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ การสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐท้องถิ่นของเวียดนาม เช่น สำนักงานตำรวจแขวง การจัดกิจกรรมสังสรรค์เพื่อกระชับสัมพันธ์กับลูกค้า/พนักงานบริษัท จัดฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพของบริษัท รวมถึงการร่วมกับลูกค้าจัดโครงการรณรงค์ด้านการศึกษา งบประมาณที่ใช้ต่อปี เฉลี่ยปีละ 250,000 บาทต่อบริษัท

บริษัทขนาดกลางและย่อมมักจะดำเนินกิจกรรม CSR โดยสมทบเงินร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ รวมถึงร่วมจัดกับหน่วยงานสาธารณกุศลในเวียดนาม อาทิ Breast Cancer Network Vietnam (BCNV) หน่วยงานในเขตท้องถิ่นที่บริษัทตั้งอยู่ เช่น สำนักงานตำรวจเขต โดยเน้นกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนทั่วไป เขตท้องถิ่นที่บริษัทตั้งอยู่

เป็นที่น่าสังเกตว่า บริษัทขนาดกลางและย่อมที่เหลือ คือ 5 บริษัท จาก 14 บริษัท ตอบว่า ไม่ได้ดำเนินกิจกรรม CSR โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีงบประมาณ ไม่มีบุคลากร และไม่จำเป็น และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า บริษัทจะเลือกดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของพนักงานบริษัทก่อนเนื่องจากเป็นองค์กรขนาดเล็กและมีงบประมาณจำกัด

2) บริษัทขนาดใหญ่เกือบทั้งหมด (จำนวน 15 บริษัท จาก 17 บริษัท) ให้ข้อมูลว่า บริษัทตนได้ดำเนิน CSR โดยระบุปัจจัยที่ส่งผลให้กิจกรรม CSR ของบริษัทตนสำเร็จมาจากปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ (1) งบประมาณ (2) บุคลากรในองค์กร (3) ผู้บริหารองค์กรและนโยบายขององค์กร (4) เทคโนโลยีและองค์ความรู้ของบริษัท รวมทั้งได้ระบุปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ (1) การสนับสนุนจากภาครัฐของไทย (2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม อาทิ ประชาชนทั่วไป ชุมชน รัฐบาลท้องถิ่น

ลักษณะกิจกรรม CSR ที่บริษัทขนาดใหญ่ดำเนิน ได้แก่ การบริจาคให้หน่วยงานสาธารณกุศล อาทิ งบประมาณและอาหารให้แก่ศูนย์เด็กกำพร้า การช่วยเหลือคนพิการและผู้ด้อยโอกาส การบริจาคเงินให้วัด การมอบทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนเวียดนาม นักศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมถึงให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาโทแก่นักศึกษาเวียดนามที่มีความสามารถพิเศษเพื่อกลับมาทำงานที่เวียดนาม การมอบทุนการศึกษาให้แก่บุตรพนักงานในบริษัท การสนับสนุนการฝึกงานและเรียนรู้งานในบริษัทเอกชนไทย และการส่งเสริมความรู้ด้านทักษะความเป็นผู้นำ การมอบเสื้อกันหนาวและทุนการศึกษาแก่นักเรียน การบริจาคเงินให้แก่ผู้ยากไร้ในพื้นที่สำหรับสร้างที่อยู่อาศัย การช่วยเหลือเด็กพิการ การมอบบ้านให้ผู้ประสบอุทกภัย การปลูกต้นไม้เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และการส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การสร้างสนามเด็กเล่นให้ชุมชน การสนับสนุนกิจกรรมสาธารณกุศลร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ การดำเนินการร่วมกับโรงพยาบาลของไทยในการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคหัวใจ งบประมาณที่ใช้ต่อปี ตั้งแต่ 100,000 บาท-1,000,000 บาทต่อบริษัท

บริษัทไทยขนาดใหญ่นิยมจัดกิจกรรมร่วมกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ และหน่วยงานรัฐและเอกชนชั้นนำของเวียดนาม ได้แก่ Petro Vietnam, HCMC University of Polytechnics, Saigon Children Charity สหพันธ์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สมาคมแพทย์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สถาบันโลหิตวิทยาแห่งชาติเวียดนาม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท สภาอากาศเวียดนาม ผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย อาทิ กลุ่มลูกค้า พนักงาน สถานศึกษา ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ ประชาชนทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปิโตรเลียม เกษตรกร ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส

เป็นที่น่าสนใจว่า มีบริษัทขนาดใหญ่จำนวน 2 บริษัทจาก 17 บริษัท ตอบว่าไม่ได้ดำเนินกิจกรรม CSR โดยบริษัทแรกให้เหตุผลว่า บริษัทสำนักงานใหญ่ของตนที่ประเทศไทยดำเนินการอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็น ส่วนบริษัทแห่งที่สองให้ข้อมูลว่า บริษัทตนเพิ่งเริ่มดำเนินการในเวียดนาม จึงยังไม่ได้เริ่มกิจกรรม CSR

3.1.3 การคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรม CSR

ผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินการของภาคธุรกิจ ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สังคมในองค์กร ประกอบด้วย ผู้บริหาร/ผู้ถือหุ้น /พนักงาน กลุ่มที่ 2 สังคมใกล้เคียง ประกอบด้วย ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวของพนักงาน ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมรอบข้าง กลุ่มที่ 3 สังคมไกล ประกอบด้วย ประชาชนทั่วไป คู่แข่งขันทางธุรกิจ ระบบนิเวศน์โดยรวม

จากแบบสัมภาษณ์ถึงกิจกรรมที่บริษัทดำเนินการ รวมทั้งการขอให้ระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น ได้พบดังนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่บริษัทคำนึงถึงในการทำ CSR

อันดับความสำคัญ	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	พนักงานในบริษัท	ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่/สิ่งแวดล้อม
2	ครอบครัวพนักงาน	พนักงานในบริษัท
3	ลูกค้า/คู่ค้าบริษัท	ลูกค้า/คู่ค้าบริษัท
4	ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่/สิ่งแวดล้อม	ครอบครัวพนักงาน
5	ประชาชนทั่วไป	ประชาชนทั่วไป
6	ผู้บริหาร/ผู้ถือหุ้น	ผู้บริหารผู้ถือหุ้น
7	คู่แข่งชั้นทางธุรกิจ	คู่แข่งชั้นทางธุรกิจ

1) บริษัทขนาดกลางและย่อมจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่มเป็นลำดับต้น ได้แก่ (1) พนักงาน (2) ครอบครัวพนักงาน (3) ลูกค้า/คู่ค้า ซึ่งสะท้อนตามข้อเท็จจริงที่ว่า ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการบริษัทขนาดกลางและย่อมส่วนใหญ่ เป็นธุรกิจครอบครัวและเป็นผู้เข้าไปบริหารธุรกิจเอง จะมีความใกล้ชิดกับพนักงานและครอบครัวพนักงาน จึงมีแนวโน้มจะใช้จ่ายงบประมาณด้าน CSR ที่มีอยู่ จำกัดสำหรับพนักงานมากกว่าด้านอื่นๆ ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่ ได้จัดลำดับความสำคัญด้านชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่/สิ่งแวดล้อม เป็นอันดับแรก ตามด้วย พนักงานในบริษัท และลูกค้า/คู่ค้าบริษัท เป็นลำดับที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ได้กล่าวมาข้างต้นจัดอยู่ในกลุ่มสังคมในองค์กรและกลุ่มสังคมใกล้ กับองค์กรหรือบริษัททั้งสิ้น

2) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลางและย่อม ได้จัดให้ ประชาชนทั่วไป ผู้ถือหุ้น และคู่แข่งชั้นทางธุรกิจ เป็นลำดับสุดท้าย

3) ทุกบริษัทคำนึงถึงเรื่องคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย/คำนึงถึงความปลอดภัยด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม มาเป็นอันดับแรก ก่อนการกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้าซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่บริษัทให้แก่พนักงาน/ความปลอดภัยของกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใกล้ชิดกับบริษัทที่สุด

4) บริษัทขนาดกลางและย่อมได้จัดลำดับความสำคัญเรื่อง การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล เป็นลำดับสุดท้าย ส่วนบริษัทขนาดใหญ่ได้จัดเรื่อง การคำนึงถึงบริษัทคู่ค้าใน supply chain เป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงที่บริษัทขนาดกลางและเล็กส่วนใหญ่ทำการผลิตและค้า กับผู้ประกอบการ/ลูกค้าในประเทศเวียดนาม ซึ่งไม่ได้มีข้อกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ส่วนบริษัทขนาดใหญ่โดยมากผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกไปต่างประเทศด้วย การคำนึงถึงคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับระดับสากลเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องปฏิบัติ

5) จึงเห็นได้ว่า ในบริบทที่บริษัทส่วนใหญ่เข้าใจว่า กิจกรรมเพื่อการกุศล หรือการบริจาคเป็น CSR บริษัทจะมองว่า CSR เป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากธุรกิจที่ดำเนินการอยู่และบางครั้ง อาจเป็นภาระที่หากจะดำเนินการโดยใช้งบประมาณของบริษัทเป็นหลัก เขมชาติ มีชูบท และณัฐริกา ฤทธิพิพย์พันธ์ (2558: 66) ได้ทบทวนวรรณกรรมของ Jarutirasarn & Aiyeku (2010) ระบุว่า ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม CSR ของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมค่อนข้างน้อย และเมื่อ

ดำเนินการ CSR มักจะมีประสิทธิภาพต่ำกว่าบริษัทขนาดใหญ่ เหตุผลหลักเป็นเพราะแนวปฏิบัติและกระบวนการดำเนินการ CSR เหมาะกับบริษัทขนาดใหญ่มากกว่า เนื่องจากบริษัทขนาดกลางและย่อมมีงบประมาณและทรัพยากรที่จำกัด จึงดำเนิน CSR เฉพาะเท่าที่กรอบกฎหมายของประเทศนั้นๆ กำหนด นอกจากนี้ บริษัทขนาดกลางและเล็กไม่ทราบว่า ตนจะได้รับผลกำไรหรือประโยชน์ที่ชัดเจนจากการดำเนิน CSR

3.1.4 เหตุผลที่บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามดำเนิน CSR

ผู้ทำรายงานการศึกษาได้สอบถามเหตุผลที่บริษัทเอกชนดำเนินกิจกรรม CSR จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 การส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า/ธุรกิจบริษัท ข้อ 2 การลดผลกระทบทางธุรกิจที่อาจเกิดขึ้น ข้อ 3 การสร้างสัมพันธ์กับภาครัฐ/เอกชนของเวียดนาม ในจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่ ข้อ 4 การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ ข้อ 5 การทำ CSR เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการ ข้อ 6 การทำให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม และขอให้จัดลำดับความสำคัญของเหตุผล ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 3 เหตุผลการทำ CSR ของบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม

อันดับความสำคัญของเหตุผล	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า/บริษัท	ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า/บริษัท
2	สร้างสัมพันธ์กับรัฐ/เอกชนในจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่	สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่
3	ให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม	สร้างสัมพันธ์กับรัฐ/เอกชนในจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่
4	ลดผลกระทบทางธุรกิจ	ให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม
5	สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่	ลดผลกระทบทางธุรกิจ
6	เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการ	เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการ

1) บริษัทไทยในเวียดนามไม่ว่าจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ หรือบริษัทขนาดกลางและย่อม ให้เหตุผลอันดับแรกของการทำ CSR ของบริษัทตนว่า เพื่อเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าและบริษัท และจัดเหตุผลการทำ CSR ว่า เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการเป็นลำดับสุดท้าย

2) บริษัทเอกชนไทยทั้งหมดตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับรัฐและเอกชนที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่ รวมถึงการให้เกิดความยั่งยืนของธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า แม้ว่าเวียดนามเป็นประเทศที่มีนโยบายเปิดกว้างทางเศรษฐกิจและมีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับระบบเศรษฐกิจโลกแล้ว แต่ยังมีเป็น

ประเทศที่มีระบบการปกครองแบบสังคมนิยมที่ให้อำนาจแก่รัฐในการส่งเสริมมติเศรษฐกิจ ผู้บริหารในระดับนครและจังหวัดในเวียดนามจึงมีทั้งผู้บริหารสายพรรคคอมมิวนิสต์ ได้แก่ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ (เทียบเท่าระดับรัฐมนตรีของไทย) ที่เป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ที่ได้รับมอบหมายจากกรมการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม มากำกับดูแลจังหวัด และผู้บริหารจังหวัด คือ ประธานคณะกรรมการประชาชนนครโฮจิมินห์ (เทียบเท่าผู้ว่าราชการจังหวัด) มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลโครงการในจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน สังคม วัฒนธรรม รวมถึงการออกมาตรการอำนวยความสะดวกการลงทุนได้เอง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจังหวัดของเวียดนามที่บริษัทไทยมีที่ตั้งย่อมจะเป็นคุณแก่บริษัทไทยในการสร้างความยั่งยืนของธุรกิจตนในพื้นที่

3) บริษัทไทยขนาดใหญ่บางรายได้ให้เหตุผลของการทำ CSR ว่าเพื่อช่วยลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกิจของตน ซึ่งหากเป็นในลักษณะเช่นนี้ นับเป็นการทำ CSR ในลักษณะ Creative CSR หรือ CSR เชิงรุก/เชิงสร้างสรรค์ ดำเนินการโดยไม่รอให้เกิดเรื่อง ตรงกันข้ามกับการทำ Responsive CSR (CSR เชิงรับ) หรือการดำเนิน CSR ที่ตอบสนองต่อประเด็นปัญหาหรือข้อร้องเรียน ซึ่งทำให้บริษัทจะต้องศึกษาข้อกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรฐานหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด การทำ Responsive CSR จึงไม่อาจแก้ไขภาพลักษณ์ของบริษัทที่อาจเสียไปก่อนหน้านี้แล้ว

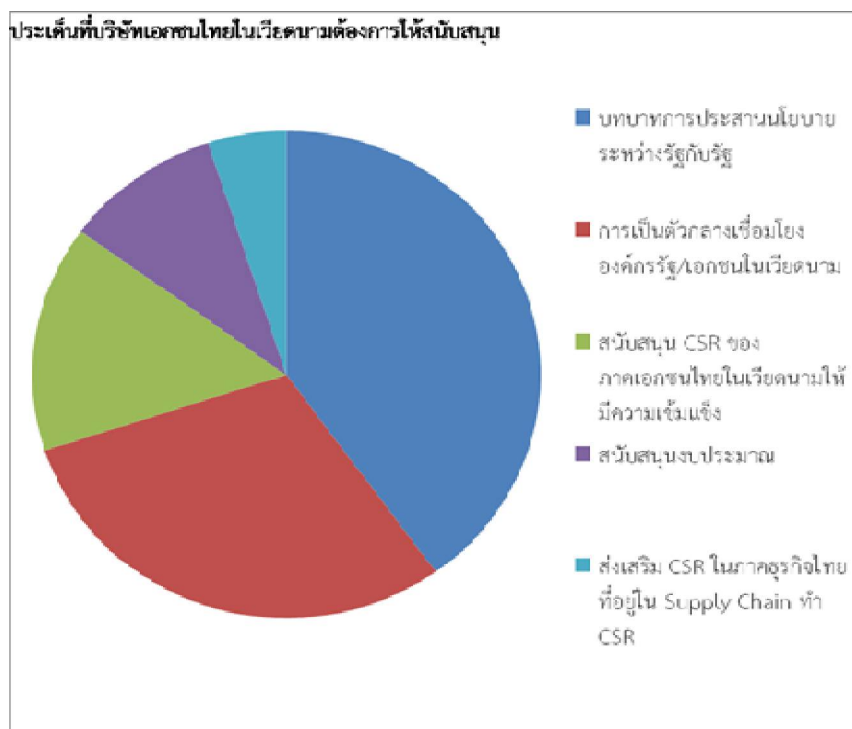
3.1.5 ประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามต้องการให้สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ สนับสนุน

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ข้อมูลด้านประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามต้องการให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สนับสนุนและขอให้จัดลำดับประเด็น ได้แก่ (1) การเป็นตัวกลางเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม (2) สนับสนุนงบประมาณ (3) การประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ (4) สนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยในเวียดนามทำ CSR เพิ่มมากขึ้น (5) ส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ใน Supply Chain

ตารางที่ 4 ประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามต้องการให้สถานกงสุลใหญ่สนับสนุน

อันดับความสำคัญของเหตุผล	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	เป็นตัวกลางประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม	สนับสนุน CSR ในภาคเอกชนให้เพิ่มมากขึ้น ประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ
2	ประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ สนับสนุนงบประมาณ	เป็นตัวกลางประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม
3	สนับสนุน CSR ในภาคเอกชนให้เพิ่มมากขึ้น	สนับสนุนงบประมาณ
4	ส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ใน Supply Chain ทำ CSR	ส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ใน Supply Chain ทำ CSR

แผนภาพที่ 2 ประเด็นที่บริษัทเอกชนไทยต้องการให้สถานกงสุลใหญ่สนับสนุน

1) บริษัทเอกชนไทยที่ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นว่า สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถมีบทบาทสำคัญ 3 ประการ

ประการแรก บทบาทการเป็นผู้ประสานนโยบายรัฐกับรัฐ รวมทั้งประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/องค์กรเอกชนในเวียดนาม

ประการที่สอง การส่งเสริมให้มีการดำเนิน CSR ในภาคเอกชนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และ

ประการสุดท้าย การสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยเฉพาะในกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม

2) ประเด็นการส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ใน Supply Chain ให้ดำเนิน CSR เป็นประเด็นที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความสนใจน้อยที่สุด อาจเนื่องจากพิจารณาว่า เป็นประเด็นใหม่และยังไม่ได้มีผลบังคับทางกฎหมายให้ดำเนินการ อย่างไรก็ตามการดำเนิน CSR ใน Supply Chain เป็นแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติที่ติดต่อกับลูกค้าทั่วโลกเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อลูกค้า ดังนั้น การสร้างความตระหนักให้แก่ภาคธุรกิจไทยในประเด็นนี้จึงมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจที่ยั่งยืน

3.1.6 กรณีศึกษาของบริษัทไทยขนาดใหญ่ในเวียดนามกับ CSR

1) กรณีบริษัท ซีพี เวียดนาม

บริษัท ซีพี เวียดนามได้เข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามโดยเริ่มจากการเปิดสำนักงานการค้าที่นครโฮจิมินห์ ในปี ค.ศ. 1988 ต่อมา ในปี ค.ศ. 1993 ได้จัดตั้งบริษัทภายใต้ชื่อ

CP Vietnam Livestock Co. Ltd และสร้างโรงงานอาหารสัตว์แห่งแรกที่จังหวัดด่งนาย ซึ่งใช้เป็นสำนักงานใหญ่ จนถึงปัจจุบัน ในปี ค.ศ. 2009 บริษัท ซีพี เวียดนาม ได้ควบรวมกิจการบริษัท CP Vietnam Livestock Co. Ltd และบริษัท Charoen Pokphand Vietnam เป็นบริษัท CP Vietnam Livestock Corporation และได้เปลี่ยนชื่อเป็น CP Vietnam Corporation ในปี ค.ศ. 2011

กรณีบริษัท ซีพี เวียดนามนับเป็นตัวอย่างของหนึ่งในบริษัทไทยขนาดใหญ่ที่มีความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม CSR มากที่สุด โดยบริษัท ซีพี เวียดนาม ได้สนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมการตอบแทนสังคมหรือการตอบแทนคุณแผ่นดิน (CSR) จากที่ได้เริ่มโดยการจัดทำแบบกระจายไปตามพื้นที่ที่บริษัทมีสาขาหรือดำเนินธุรกิจอยู่ ต่อมา ในปี ค.ศ. 2012 ได้จัดตั้ง “กองทุน ซีพี เวียดนาม เพื่อการกุศล” หรือใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า CPV's Donation Fund โดยมุ่งมั่นให้พนักงานของบริษัทมีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมเพื่อสังคม

กิจกรรมที่บริษัท ซีพี เวียดนาม ดำเนิน ได้แก่ โครงการรับบริจาคโลหิต โครงการแพทย์อาสา โครงการช่วยเหลือด้านการศึกษา โครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบภัยต่างๆ และโครงการดูแลช่วยเหลือเพื่อนพนักงานและครอบครัว โดยในแต่ละครั้งที่จัดโครงการ บริษัท ซีพี เวียดนามได้สนับสนุนพนักงาน และสินค้าของบริษัทไปร่วมกิจกรรม

ความโดดเด่นอีกประการของกิจกรรม CSR ของบริษัท ซีพี เวียดนาม คือ การจัดกิจกรรมทุกครั้งจะเป็นการดำเนินการร่วมกับองค์กรเวียดนามที่เป็นระดับชาติ ซึ่งนับเป็นเครือข่ายที่ใกล้ชิดกับบริษัท ซีพี เวียดนาม ได้แก่ สหพันธ์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สมาคมแพทย์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สถาบันโลหิตวิทยาแห่งชาติเวียดนาม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท สภาภาษาเวียดนาม ผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่างๆ

2) กรณีบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม

บริษัท เอส ซี จี ได้เริ่มลงทุนในเวียดนาม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 ปัจจุบันมีบริษัทในเครือ รวมทั้งสิ้น 21 บริษัท แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มปิโตรเคมี 8 บริษัท (2) กลุ่มกระดาษ 7 บริษัท (3) กลุ่มวัสดุก่อสร้าง 6 บริษัท โดยมีมูลค่าการลงทุนรวมทั้งสิ้น 737 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการจ้างงานสูงถึง 6,878 คน

บริษัท เอส ซี จี เวียดนามได้ริเริ่มโครงการโรงกลั่นปิโตรเคมี Long Son ที่จังหวัดบาหลี หุงเต่า (ห่างจากนครโฮจิมินห์ 80 กิโลเมตร) ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างโรงงานปิโตรเคมีที่ครบวงจรแห่งแรกในเวียดนาม มีมูลค่าการลงทุน รวบรวม 4.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ นับเป็นโครงการที่เป็นการลงทุนในต่างประเทศขนาดใหญ่ที่สุดของบริษัทเอส ซี จี โครงการนี้ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลเวียดนามแล้ว และอยู่ระหว่างการเตรียมโครงการฯ

กรณีบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม นับเป็นตัวอย่างของการดำเนินกิจกรรม CSR ควบคู่ไปกับการทำธุรกิจ โดยนอกจากจะทำ CSR ที่เป็นงานลักษณะสาธารณกุศล/การมอบทุนการศึกษาแล้ว บริษัทเอสซีจีมีความโดดเด่นในการดำเนิน CSR ที่อาศัยความเชี่ยวชาญ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่บริษัทมีอยู่มาแบ่งปันช่วยเหลือชุมชนที่เป็นจังหวัดที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน ซึ่งเป็น CSR ประเภท Strategic CSR (Porter)

กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ (1) กิจกรรมการมอบทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนเวียดนามที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ภายใต้โครงการ “SCG Sharing the Dream” ซึ่งเริ่มโครงการตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 (2) กิจกรรม SCG International Internship หรือการเปิดโอกาสให้เยาวชนเวียดนามในระดับชั้นอุดมศึกษาจากประเทศในกลุ่มอาเซียน (อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ เมียนมาร์ และกัมพูชา) มาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและฝึกงานที่บริษัท เอส ซี จี สำนักงานใหญ่ เป็นเวลา 1 เดือน (3) กิจกรรม SCG Young Leadership Program เพื่อให้นักเรียนเวียดนามได้เรียนรู้ประสบการณ์ ทักษะและความเป็นผู้นำจากผู้บริหารของบริษัท เอส ซี จี (4) SCG Playground โดยสร้างสนามเด็กเล่นให้แก่ชุมชนในเวียดนามที่สวนสาธารณะ Hoang Van Thu เขต Tan Binh นครโฮจิมินห์ (5) SCG International Children Day เป็นการจัดงานวันเด็กสากล ณ สนามเด็กเล่นที่สวนสาธารณะ Hoang Van Thu รวมถึงการซ่อมแซมบูรณะโรงเรียนคนพิการที่จังหวัดบาเทรีย หวงเต่า และมอบอุปกรณ์กีฬา และสื่อการเรียนให้แก่เด็กๆ ในโรงเรียน

3) กรณีบริษัท ปตท. สำรวจและผลิต จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปตท. สผ. เริ่มดำเนินกิจการในเวียดนาม ในปี ค.ศ. 2002 ในรูปแบบบริษัทร่วมทุน คือ Hoang Long Joint Operating Company และ Hoan Vu Joint Operating Company ดำเนินการสำรวจและผลิตน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ โดยมีสำนักงานในนครโฮจิมินห์ และมีแหล่งผลิตอยู่นอกชายฝั่งเวียดนามในแถบจังหวัดบาเทรีย หวงเต่า

กรณีบริษัท ปตท.สผ. จัดอยู่ในประเภทธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กิจกรรม CSR ที่บริษัท ปตท. สผ. กับบริษัทร่วมทุนในเวียดนาม ดำเนินจะเน้นการทำ CSR ประเภท In-Process ที่เน้นกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย คำนึงความปลอดภัยด้านโรงงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมที่จังหวัดรอบๆ นครโฮจิมินห์และจังหวัดบาเทรีย หวงเต่า ซึ่งเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางธุรกิจ ได้แก่ การปลูกป่า เก็บขยะและกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชนโดยสนับสนุนเงินทุนสนับสนุนแก่มหาวิทยาลัยในการออกค่ายพัฒนาชุมชน Green Summer Campaign การมอบทุนการศึกษาบริจาคเด็กกำพร้า การบริจาคอุปกรณ์เพื่อโรงพยาบาลหรือโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมทางสังคม เช่น SCC Charity Cyclo Challenge เพื่อการกุศล

ทั้งสามกรณีเป็นตัวอย่างของบริษัทไทยขนาดใหญ่ที่มีความเข้าใจ CSR อย่างถ่องแท้ โดยสามารถนำผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรทุกระดับเข้าร่วม ตั้งแต่ ผู้บริหารองค์กร/ผู้ถือหุ้น พนักงานในบริษัท ลูกค้า/คู่ค้าบริษัท ครอบครัวพนักงาน ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่/สิ่งแวดล้อมและประชาชนทั่วไป โดยมีนโยบายองค์กรด้าน CSR ที่ชัดเจนและถ่ายทอดให้บุคลากรในองค์กรได้รับทราบเข้าใจ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และสามารถนำความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยีและองค์ความรู้ของบริษัทมาสนับสนุนกิจกรรม CSR ให้บรรลุได้ เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งสามบริษัทเน้นการดำเนิน CSR ประเภท In-Process CSR และ After-Process CSR ควบคู่กันไป

3.2 ส่วนที่ 2 บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

ผู้จัดทำรายงานการศึกษาได้มีแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้มีส่วนกำหนดนโยบายของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ในสถานกงสุลใหญ่ กลุ่มผู้บริหารที่มประเทศไทยในนครโฮจิมินห์ทั้งที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันและพ้นวาระแล้ว และกลุ่มผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ในกระทรวงการต่างประเทศที่รับผิดชอบโดยตรง จำนวน 10 ราย โดยได้นำเครื่องมือ CSR มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR²² เช่นเดียวกับที่ได้สอบถามบริษัทเอกชนไทย

ผลการศึกษาพบว่า

3.2.1 บทบาทสถานกงสุลใหญ่ในการสนับสนุน CSR ในภาคเอกชนไทย

1) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR ในระดับเดียวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จากบริษัทเอกชนไทย กล่าวคือ มีความเข้าใจว่า CSR คือกิจกรรมการบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา²³ และส่วนใหญ่เห็นว่า ภาครัฐควรสนับสนุน CSR ในภาคเอกชน โดยให้เหตุผลว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ว่าจะเป็นการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยหรือในต่างประเทศ เป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสังคมที่ดีในทุกๆ พื้นที่ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกันไปทั่วโลก รวมทั้งจะเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของการลงทุนในไทยในต่างประเทศ และได้ให้ข้อเสนอแนะการดำเนินการว่า จะต้องมีความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความพร้อมของภาครัฐและความต้องการของภาคเอกชนเป็นสำคัญ และเป็นไปเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี

2) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นพ้องกับภาคเอกชนไทยในเวียดนามเกี่ยวกับบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในการส่งเสริม CSR ใน 3 ด้าน ได้แก่

- (1) บทบาทการประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ
- (2) การเป็นตัวกลางเชื่อมโยงองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม
- (3) การสนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามให้มีความเข้มแข็ง

มากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทรัฐด้านการส่งเสริมและสนับสนุน (3 ส) ตามที่พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2016) ผู้อำนวยการสถาบันไทยพัฒนา ได้เคยระบุไว้

มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2 รายที่ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐควรมีบทบาท “สอดส่อง” ภาคเอกชนไทยที่ทำธุรกิจที่ไม่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับด้วย ซึ่งตามทฤษฎี CSR ของพิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2016) ผู้อำนวยการสถาบันไทยพัฒนา และ Thai CSR Network ได้ระบุชัดเจนว่า บทบาทสอดส่อง เป็นบทบาทที่สำคัญของภาครัฐเพื่อสอดส่องดูแลให้บริษัทเอกชนปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบที่รัฐนั้นๆ กำหนดเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ แม้ว่าการดำเนินธุรกิจอยู่ในต่างประเทศ แต่หากบริษัทนั้นๆ ไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนด เช่น ทางสิ่งแวดล้อม ที่เวียดนามกำหนด ก็จะส่งผลเสียไม่เพียงแต่บริษัทที่ดำเนินธุรกิจ แต่กระทบต่อภาพลักษณ์ของการลงทุนของประเทศทั้งหมด ดังเช่น กรณีล่าสุด บริษัท Formusa ของไต้หวันที่ตั้งอยู่ภาคกลางของเวียดนาม ได้ถูก

²² เชิงทฤษฎี “(1) CSR ภายในกระบวนการ (In-Process CSR) คือ CSR ที่อยู่ในกระบวนการดำเนินธุรกิจของบริษัท ตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต จนถึงการทำตลาด และ (2) CSR ที่อยู่นอกเหนือจากกระบวนการธุรกิจ (After-Process CSR) เช่น การบริจาคให้แก่ชุมชน การพัฒนาการศึกษา”

²³ เป็น CSR ประเภท In-Process CSR

ร้องเรียนจากประชาชนเวียดนามว่า ปล่อยของเสียลงแม่น้ำทำลายระบบนิเวศส่งผลให้ปลาในภาคกลางตายเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสียหายไม่เพียงแต่บริษัทที่ถูกทางการเวียดนามตรวจสอบแต่กระทบต่อภาพลักษณ์การลงทุนของไทยในเวียดนามในภาพรวม

3.2.2 บทบาทสถานกงสุลใหญ่กับความคาดหวังของบริษัทเอกชนไทย

ผู้ทำการศึกษาได้ค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ นครโฮจิมินห์ เพื่อศึกษาว่า สถานกงสุลใหญ่ได้สนับสนุนการดำเนิน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามตามบทบาทที่คาดหวังข้างต้นหรือไม่ อย่างไร และได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 5 สถานกงสุลใหญ่กับการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

บทบาทที่ภาคเอกชนไทยในเวียดนามคาดหวัง	สถานกงสุลใหญ่ ดำเนินการ/ไม่ได้ดำเนินการ
1.การเป็นผู้ประสานนโยบายรัฐกับรัฐ	ดำเนินการ
2.การประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐและเอกชนในเวียดนาม	ดำเนินการ
3.การส่งเสริมให้มีการดำเนิน CSR ในภาคเอกชนให้เพิ่มและมีความเข้มแข็งมากขึ้น	ดำเนินการ
4.การสนับสนุนงบประมาณ	ดำเนินการแต่เป็นลักษณะกิจกรรม Joint CSR
5.การส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน	ยังไม่ได้ดำเนินการ

3.2.2.1 การเป็นผู้ประสานนโยบายรัฐกับรัฐ

แม้ว่าเวียดนามจะมีนโยบายเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ แต่โครงสร้างทางการเมืองยังเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมซึ่งทำให้ภาครัฐเวียดนามคงบทบาทหลักในการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจรวมไปถึงให้ความสำคัญกับการเจรจาความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศในระดับรัฐกับรัฐ มากกว่ารัฐกับเอกชน ด้วยเหตุนี้ การประสานงานโดยตรงระหว่างภาครัฐเวียดนามกับภาคธุรกิจไทยจึงอาจเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะในกรณีบริษัทที่เพิ่งเข้าไปลงทุนในเวียดนาม รวมถึงบริษัทขนาดกลางและย่อม ที่อาจไม่สามารถเข้าถึงกลไกของรัฐของเวียดนาม

ด้วยเหตุนี้ ภาคเอกชนจำเป็นต้องพึ่งพาภาครัฐตั้งเช่น สถานกงสุลใหญ่ในการเป็น “สะพาน” เพื่อเข้าถึงกลไกภาครัฐรวมถึงผู้บริหารของจังหวัดในเวียดนาม การริเริ่มดำเนินกิจกรรม CSR โดยภาคเอกชนไทยโดยอาศัยภาครัฐของไทยเป็นตัวนำจะเกิดความราบรื่นและไม่เคลือบแคลงถึงผลประโยชน์เฉพาะที่ภาคธุรกิจไทยอาจมี

ภาครัฐเวียดนามมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจของไทยในเวียดนาม เพราะเป็นผู้ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุน ภาครัฐท้องถิ่น ได้แก่ นคร และระดับจังหวัดเวียดนาม จะพิจารณาอนุมัติการลงทุนรวมถึงสามารถออกมาตรการจูงใจด้านการลงทุนโดยตรง สถานกงสุลใหญ่ นครโฮจิมินห์ จึงมีบทบาทสำคัญในการประสานนโยบายระหว่างรัฐบาล

ไทยและรัฐบาลเวียดนามในจังหวัดที่เป็นเขตกึ่งสุล ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับจังหวัดที่ภาคธุรกิจของไทยมีการลงทุนอย่างหนาแน่น ได้แก่ จังหวัดด่งนาย จังหวัดบิन्हเยือง จังหวัดบาเหวี่ยน หวงเต่า นครเกิ่นเทอ

โครงการสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่เข้าข่าย CSR และภาคเอกชนมีส่วนร่วม ได้แก่

1) การนำผู้นำจังหวัดสำคัญในเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างเครือข่ายทางความสัมพันธ์

ในปี 2555–2558 สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้นำผู้บริหารพรรคคอมมิวนิสต์และผู้บริหารนครโฮจิมินห์ จังหวัดก่าเมา จังหวัดเกียนยาง นครเกิ่นเทอ จังหวัดเตียนยาง จังหวัดด่งนาย จังหวัดบาเหวี่ยน หวงเต่า ไปเยือนประเทศไทย โดยในการเยือนไทย สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาดูงานให้บริษัทไทยที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเวียดนามมีส่วนร่วม อาทิ บริษัท เอส ซี จี เวียดนาม ได้ร่วมจัดการศึกษาดูงานให้แก่คณะของประธานคณะกรรมการประชาชนจังหวัดบาเหวี่ยน หวงเต่าในพื้นที่จังหวัดระยอง บริษัทซีพี เวียดนาม และอุตสาหกรรมอมตะเวียดนาม จัดให้คณะประธานคณะกรรมการประชาชนจังหวัดด่งนาย ศึกษาดูงานที่โรงงานของตนที่จังหวัดชลบุรี เป็นต้น

2) การทำความตกลงบ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนาม

รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการจัดทำความตกลงบ้านพี่เมืองน้อง โดยเฉพาะระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนาม ปัจจุบัน ได้มีการจัดทำความตกลงบ้านพี่เมืองน้องในจังหวัดที่อยู่ในเขตกึ่งสุลของสถานกงสุลใหญ่ฯ ไปแล้ว 8 คู่²⁴ และอยู่ในระหว่างการเจรจาหรือ 4 คู่²⁵

3) การทำประมงอย่างยั่งยืน

รัฐบาลเวียดนามและรัฐบาลไทยเห็นพ้องกับการส่งเสริมการทำประมงอย่างยั่งยืนในเวียดนามเพื่อแก้ไขการลักลอบเข้ามาทำประมงผิดกฎหมายในน่านน้ำไทย โดยรัฐบาลไทยสนใจส่งเสริมการทำประมงอย่างยั่งยืนในจังหวัดก่าเมาและจังหวัดเกียนยางทางภาคใต้ของเวียดนาม สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้เชิญชวนบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม ได้ริเริ่มโครงการทำบ้านปลาในพื้นที่จังหวัดก่าเมา เพื่อส่งเสริมการทำประมงที่ยั่งยืน โดยบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม ได้นำเทคโนโลยีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่บริษัทมีมาร่วมในโครงการ ซึ่งนับเป็นการทำ CSR ในลักษณะ Strategic CSR

3.2.2.2 การประสานเชื่อมโยงระหว่างองค์กรรัฐและเอกชนในเวียดนาม

สถานกงสุลใหญ่ฯ ได้ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงระหว่างองค์กรรัฐและเอกชนในเวียดนามในหลายโอกาส โดยส่วนใหญ่จะเป็น CSR ในลักษณะ After-Process CSR ได้แก่

²⁴ จังหวัดบ้านพี่เมืองน้องของไทยและเวียดนามที่ได้ลงนามกันแล้ว 8 คู่ ได้แก่ 1) พระนครศรีอยุธยา–เถื่อ เทียน เว้ 2) ชลบุรี–ด่งนาย 3) จันทบุรี–เกียนยาง 4) ฉะเชิงเทรา–เกิ่นเทอ 5) อุบลราชธานี–กวางนาม 6) กรุงเทพฯ–นครโฮจิมินห์ 7) อุบลราชธานี–กอนตูม 8) ตราด–ลองอาน

²⁵ จังหวัดไทยและเวียดนามที่อยู่ระหว่างการเจรจาหรือเพื่อเป็นบ้านพี่เมืองน้อง 4 คู่ ได้แก่ 1) ขอนแก่น–ดานัง 2) เชียงใหม่–เถิมด่ง 3) ตราด–เกียนยาง 4) ตราด–ก่าเมา

1) บริจาคเงินเป็นประจำทุกปีให้แก่สมาคมผู้ป่วยยากไร้นครโฮจิมินห์ ซึ่งเป็นองค์กรรัฐที่ดำเนินการด้านการสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ในการผ่าตัดโรคหัวใจและโรคต่อกระดูกตา โดยร่วมกับบริษัทเอกชนไทยหลายรายในนครโฮจิมินห์

2) มอบทุนการศึกษาประจำปีแก่นักศึกษาเวียดนามที่ศึกษาในภาควิชาภาษาไทยที่มหาวิทยาลัย University of Social Science and Humanities (USSH) นครโฮจิมินห์ และมหาวิทยาลัยดานัง โดยดำเนินการร่วมกับบริษัท ซี พี เวียดนาม ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขานครโฮจิมินห์ และบริษัท สี่โรพาณิชย์

3) เชื่อมโยงผู้นำธุรกิจไทยกับผู้นำธุรกิจเวียดนาม ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ การจัด working breakfast/lunch ให้แก่กลุ่มธนาคารไทยในเวียดนามกับผู้บริหารธนาคารเวียดนาม HD Bank กลุ่มธุรกิจไทยในเวียดนามกับผู้บริหารบริษัทสายการบิน Vietjet Air/Sovico จนพัฒนาเป็นเครือข่ายทางธุรกิจระหว่างนักธุรกิจชั้นนำไทยและเวียดนาม

เป็นที่น่าสังเกตว่า บริษัทขนาดใหญ่ของไทยส่วนใหญ่จะมีช่องทางในการติดต่อกับองค์กรรัฐและเอกชนระดับประเทศเพื่อดำเนิน CSR โดยตรง ดังเช่น บริษัท ซีพี เวียดนาม ที่มีเครือข่ายในการทำงานกับองค์กรระดับประเทศของเวียดนาม ได้แก่ สหพันธ์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สมาคมแพทย์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม สถาบันโลหิตวิทยาแห่งชาติเวียดนาม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท สภาอากาศเวียดนาม ผู้สื่อข่าวและผู้สื่อข่าวมวลชน มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่างๆ ในขณะที่บริษัทขนาดกลางและย่อมจะมีโอกาสทำงานร่วมกับองค์กรข้างต้นน้อยกว่า

3.2.2.3 การส่งเสริมให้มีการดำเนิน CSR ในภาคเอกชนให้เพิ่มและมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ที่ผ่านมา สถานกงสุลใหญ่ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนไทยในการดำเนิน CSR โดยเข้าร่วมในโครงการที่บริษัทเอกชนหรือสถานกงสุลใหญ่เป็นผู้ริเริ่ม ได้แก่

1) เข้าร่วมกิจกรรม CSR ที่จัดโดยภาคเอกชน อาทิ การเข้าร่วมงานมอบทุนการศึกษาประจำปีของบริษัท เอส ซี จี เวียดนาม ในโครงการ “Sharing the Dream” การเข้าร่วมงานบริจาคโลหิตให้แก่กาชาดเวียดนามในโอกาสครบรอบ 40 ปีความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-เวียดนาม

2) ร่วมจัดการสัมมนาให้ข้อมูลทางกฎหมายธุรกิจร่วมกับสมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม เพื่อให้บริษัทขนาดกลางและย่อมมีความรู้ทางกฎหมายธุรกิจอย่างเท่าทันและลดปัญหาด้านการค้าการลงทุนที่อาจเกิดขึ้น

3) ส่งเสริมให้โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ดำเนินโครงการผ่าตัดโรคหัวใจในเด็กและผู้ใหญ่ร่วมกับสมาคมผู้ป่วยยากไร้นครโฮจิมินห์ โดยมีบริษัทแอร์ เอเชีย ร่วมอยู่ด้วย

4) การร่วมกิจกรรมของวัดพุทธเกษตรซึ่งมีพระธรรมทูตไทยมาจำวัดเพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนารวมถึงสร้างความรู้สึที่ดีของชาวเวียดนามต่อชุมชนไทยในเวียดนาม

3.2.2.4 การสนับสนุนงบประมาณ

แม้ว่าสถานกงสุลใหญ่จะไม่ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับภาคธุรกิจในการดำเนินกิจกรรม CSR โดยตรงเนื่องจากเป็นกิจกรรมของภาคธุรกิจที่ทำในนามบริษัทนั้นๆ

แต่ที่ผ่านมา สถานกงสุลใหญ่เป็นศูนย์กลางของชุมชนไทยและกลุ่มนักธุรกิจไทยในการริเริ่มกิจกรรม CSR ในเวียดนามในนามตัวแทนของไทย อาทิ

- 1) การเชิญชวนภาคธุรกิจไทยในเขตกงสุลร่วมระดมทุนเพื่อช่วยเหลือภัยแล้งของเวียดนาม
- 2) การสนับสนุนงบประมาณให้แก่สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม หรือ TBA ประมาณปีละ 1 แสนบาท เพื่อจัดกิจกรรมในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและนักธุรกิจไทย
- 3) การสนับสนุนเงินให้แก่กิจกรรมขององค์กรเยาวชนเวียดนาม นครโฮจิมินห์

3.2.2.5 การส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทาน

ที่ผ่านมา สถานกงสุลใหญ่ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องนี้ เนื่องจากบริษัทไทยขนาดใหญ่จะมีหน่วยงานในองค์กรที่ดูแลเรื่องนี้โดยเฉพาะอยู่แล้วเพื่อกำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้าเป็นไปตามที่บริษัทคู่ค้าข้ามชาติกำหนด ส่วนบริษัทขนาดกลางและย่อมของไทยมักจะเป็นบริษัทที่ผลิตเพื่อการจำหน่ายในประเทศเวียดนามซึ่งไม่ต้องดำเนินธุรกรรมกับบริษัทข้ามชาติ

โดยสรุป บทบาทที่ภาคธุรกิจไทยในเวียดนามคาดหวังต่อสถานกงสุลใหญ่ฯ ใน 5 ด้านข้างต้นสอดคล้องกับบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริม CSR ของภาคเอกชน 3 ประการ²⁶ ได้แก่ (1) บทบาท “ส่งเสริม” ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือเป็นหุ้นส่วนร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership) โดยเฉพาะกับบริษัทขนาดกลางและย่อม (2) บทบาท “สนับสนุน” สนับสนุนธุรกิจธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่มีการดำเนิน CSR อยู่แล้วให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการสร้างความรับรู้ (awareness) มาตรการจูงใจ (incentives) และสนับสนุนกิจกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ (capacity building) ในการดำเนินกิจกรรม CSR ของบริษัท และ (3) บทบาท “สอดส่อง” ภาครัฐมีหน้าที่สอดส่องดูแลให้บริษัทเอกชนปฏิบัติตามกฎหมาย/ระเบียบที่รัฐกำหนด

3.2.3 โครงการและกิจกรรมประจำปีที่สถานกงสุลใหญ่ดำเนินการ

3.2.3.1 ภาพรวม

ปัจจุบัน สถานกงสุลใหญ่ นครโฮจิมินห์ได้ดำเนินโครงการที่เป็นภารกิจที่ตอบสนอง แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2558–2561 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” และ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 “ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ” โดยได้รับจัดสรรงบประมาณจาก 2 ส่วนหลักเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว ได้แก่ (1) งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อดำเนินโครงการกับจังหวัดในเขตกงสุล (2) งบเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนการให้ความร่วมมือทางวิชาการและ

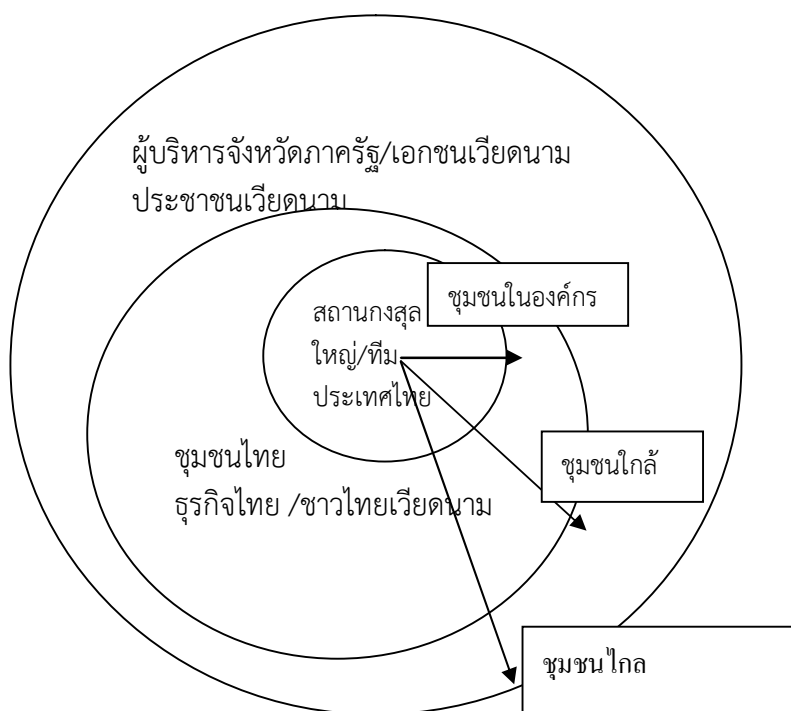
²⁶ พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, รัฐ เกี่ยวอะไรกับ CSR, Thai CSR Network [ออนไลน์], 2016, แหล่งที่มา: <http://www.thaicr.com>.

เศรษฐกิจแก่ต่างประเทศ เพื่อใช้จ่ายในความร่วมมือทางวิชาการ โดยเฉพาะแผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ทุนการศึกษาและทุนการฝึกอบรมให้แก่มหาวิทยาลัยในเวียดนาม

3.2.3.2 เมื่อพิจารณาถึง CSR ที่หมายถึง ”การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม”
ที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างสังคมและองค์กร เน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนความร่วมมือกัน และมุ่ง
ใช้ทักษะ ความถนัดและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อร้องเรียน
ตลอดจนการช่วยเหลือการพัฒนาชุมชนและสังคมด้วยการใช้ศักยภาพที่องค์กรมีอยู่เป็นหลัก”²⁷
โครงการของสถานกงสุลใหญ่ทุกโครงการถือว่าการดำเนินการที่รับผิดชอบต่อสังคม (Social
Responsibility) ทั้งสิ้น เพราะทุกโครงการที่ดำเนินได้เป็นการทำงานร่วมในพื้นที่ระหว่างสถานกงสุลใหญ่
สังคมและองค์กร เน้นความร่วมมือและใช้ทักษะและความถนัดเชี่ยวชาญที่สถานกงสุลใหญ่มีหรือ
ขอรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเน้นการพัฒนาชุมชนและสังคมในเวียดนาม รวมถึงการคำนึงถึง
ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่

ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ที่สถานกงสุลใหญ่คำนึงถึง ได้แก่ ผู้บริหารจังหวัด
หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนทั้งไทยและเวียดนาม องค์กรสาธารณกุศล ชุมชน ประชาชน
เวียดนาม รวมถึงชุมชนไทยและกลุ่มนักธุรกิจและบริษัทไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่หน่วยงานและ
ชุมชนเวียดนามจะได้รับเป็นสำคัญและสร้างความรู้สึกลึกและภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในสายตาภาครัฐ
และสังคมเวียดนาม

แผนภาพที่ 3 ผู้มีส่วนได้เสียในกิจกรรม CSR ของสถานกงสุลใหญ่

²⁷ Thai CSR Network, ข้าฯ ไม่ได้พำเล้งงาน (เสียแล้ว) [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaicr.com>.

3.2.3.3 โครงการที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ดำเนินการ

สถานกงสุลใหญ่ได้ดำเนินโครงการปีละประมาณ 8-10 โครงการ ในวงเงินที่ได้รับจัดสรรปีละประมาณ 4 ล้านบาท²⁸ โดยครอบคลุมการส่งเสริมมิติความสัมพันธ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือทางวิชาการ (2) ด้านการศึกษา (3) ด้านสาธิตและสาธารณกุศล

จากการสัมภาษณ์บริษัทไทยขนาดใหญ่ 17 บริษัท และบริษัทขนาดกลางและย่อม จำนวน 14 บริษัท เกี่ยวกับโครงการที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ดำเนินการและสมควรได้รับการสนับสนุนมากที่สุด 5 อันดับแรก ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 6 โครงการสถานกงสุลใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุน 5 อันดับแรก

อันดับ	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	การสนับสนุนวัดพุทธในเวียดนาม	การจัดสัมมนาธุรกิจเกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจใหม่ๆ ให้แก่กลุ่มธุรกิจไทย
2	การจัดงานเทศกาลไทยประจำปีเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และสินค้าไทย	การสร้างเครือข่ายนักธุรกิจชั้นนำของไทยและเวียดนามเพื่อต่อยอดทางธุรกิจ
		การมอบทุนปริญญาตรี โทหรือเอกให้แก่นักศึกษาเวียดนามไปศึกษาที่ประเทศไทยเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเวียดนาม
		การมอบเงินให้แก่องค์กรสาธารณกุศลเพื่อสร้างบ้านคนจน/ผ้าตัดต่อกระจกตา
		การมอบเงินสนับสนุนองค์กรเยาวชนเวียดนาม
3	การจัดสัมมนาธุรกิจเกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจใหม่ๆ ให้แก่กลุ่มธุรกิจไทย	การจัดงานเทศกาลไทยประจำปีเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และสินค้าไทย
		การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลธุรกิจประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์
		การสนับสนุนศูนย์ไทยที่นครโฮจิมินห์ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย
		การมอบเงินให้แก่องค์กรสาธารณกุศลเพื่อสร้างบ้านคนจน/ผ้าตัดต่อกระจกตา
4	การนำผู้นำจังหวัดสำคัญไปเยือนไทยเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ดี	การมอบทุนฝึกอบรม/ดูงานระยะสั้นที่ประเทศไทยให้แก่นักศึกษาเวียดนาม

²⁸ เฉพาะจากงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมความสัมพันธ์และขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนงบเงินอุดหนุนฯ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศจะเป็นผู้ดำเนินการโดยได้จัดสรรงบประมาณสำหรับทุนในเวียดนามทั้งสิ้นรวม ราวปีละ 18 ล้านบาท

อันดับ	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
		การนำเยาวชนเวียดนามมาประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย
		การนำผู้นำทางความคิดของเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย

1) ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ หรือบริษัทกลางและย่อม แม้ว่าจะมาจากภาคธุรกิจ แต่ไม่ได้สนใจโครงการด้านส่งเสริมเศรษฐกิจแต่อย่างใด แต่ให้ความสำคัญกับเรื่องการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนไทยในเวียดนาม และชุมชนเวียดนามผ่านโครงการสนับสนุนวัดพุทธในเวียดนาม และเห็นพ้องว่า การสร้าง Capacity Building ผ่านการสัมมนาธุรกิจ หรือการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเวียดนาม จะเป็นการ สร้างคน และส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ที่ของสินค้าไทยและประเทศไทยในภาพรวม ในขณะเดียวกัน ก็เห็นความสำคัญของการทำงานในลักษณะเครือข่ายร่วมกันระหว่างกัน ภาครัฐ-ภาครัฐ ภาครัฐ-ภาคเอกชน ภาคเอกชน-เอกชน โดยการสนับสนุนของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์

2) โครงการการจัดงานเทศกาลไทยประจำปีเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และสินค้าไทย แม้ว่าเป็นโครงการที่บริษัทเอกชนไทยแสดงความสนใจโดยจัดอันดับไว้เป็นอันดับที่ 2 และ 3 อย่างไรก็ตาม มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รายหนึ่งตั้งข้อสังเกตว่า สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม รวมถึงสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์ มักจะจัดโครงการแสดงสินค้าไทยเป็นประจำตลอดทั้งปีอยู่แล้ว จึงไม่ได้เลือกให้ดำเนินการ

3) โครงการของสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นว่า ควรสนับสนุนน้อยที่สุด 2 ลำดับ

ตารางที่ 7 โครงการสถานกงสุลใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุด 2 อันดับ

น้อยที่สุดอันดับ	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลในเวียดนาม เพื่อให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืน	การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลในเวียดนาม เพื่อให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืน
2	การมอบทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี/โทหรือเอกให้แก่นักศึกษาเวียดนามไปศึกษาที่ประเทศไทยเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยในเวียดนาม	การมอบสื่อการเรียนการสอนให้แก่มหาวิทยาลัยเวียดนามที่สอน
	การจับคู่บ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนามเพื่อส่งเสริมการค้า/ลงทุน	

4) โครงการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลในเวียดนามเพื่อให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืนเป็นโครงการของสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ความสนใจน้อยที่สุด อาจเนื่องจากเป็นเรื่องของความร่วมมือเฉพาะสาขาและมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์น้อยที่สุด โดยมีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์รายหนึ่งเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ใช้วิชาการเฉพาะ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานและกระทรวงที่เกี่ยวข้องของไทยมาร่วมดำเนินการ

3.2.3.4 ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ได้เสนอแนะโครงการเพิ่มเติมสำหรับสถานกงสุลใหญ่ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ

การเจ้าหน้าที่ปรึกษากฎหมายทางการค้าระหว่างประเทศให้กับบริษัทที่มีขนาดเล็กให้สามารถไปลงทุนในเวียดนาม

2) ด้านการศึกษาและความร่วมมือทางวิชาการ

(1) ทูตอบรมสำหรับนักศึกษาเวียดนามในบริษัทไทย

(2) การจัดให้หน่วยงานราชการเวียดนามไปศึกษาดูงานในไทย

(3) การอบรมโค้ดไทย-เวียดนามเพื่อประชาสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม

3) ด้านสารนิเทศและสาธารณสุข

(1) การส่งเสริมการแพทย์สาธารณสุขโดยนำแพทย์ไทยไปตรวจสุขภาพให้ผู้ยากไร้

(2) การจัดกิจกรรม CSR ร่วมระหว่างภาคธุรกิจไทยในเวียดนาม

(3) กิจกรรมให้แก่องค์กรการกุศลเพื่อคนพิการและเพื่อคนชราที่

ยากไร้

3.2.4 กิจกรรม Joint CSR ในระยะต่อไป

ผู้ทำการศึกษาค้นคว้าได้สอบถาม หากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์จะจัดกิจกรรม CSR ร่วม (Joint CSR) กับบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม โดยเสนอกิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) การบริจาคเงิน สินค้า สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล (2) สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน (3) สนับสนุนการจัด Thai Job Fair ประจำปีเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเวียดนาม (4) การจับคู่กิจกรรมระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนาม โดยสนับสนุน CSR ในสาขาที่บริษัทมีความเชี่ยวชาญ กิจกรรมใดที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์สนใจเข้าร่วม

ตารางที่ 8 กิจกรรม Joint CSR ของสถานกงสุลใหญ่ที่บริษัทเอกชนไทยสนใจเข้าร่วม

อันดับ	บริษัทขนาดกลางและย่อม	บริษัทขนาดใหญ่
1	บริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล	สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน
	สนับสนุนการจัด Thai Job Fair ประจำปี เพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเวียดนาม	
2	สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน	บริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล
3	การจับคู่กิจกรรมระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนาม โดยสนับสนุน CSR ในสาขาที่บริษัทมีความเชี่ยวชาญ	การจับคู่กิจกรรมระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนาม โดยสนับสนุน CSR ในสาขาที่บริษัทมีความเชี่ยวชาญ
4		สนับสนุนการจัด Thai Job Fair ประจำปี เพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเวียดนาม

3.2.4.1 บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมแสดงความสนใจในกิจกรรม Joint CSR ในลักษณะบริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมแสดงความสนใจในกิจกรรม Joint CSR ในลักษณะบริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล เป็นอันดับแรก ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่ให้ความสนใจกิจกรรมที่เป็นสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน

3.2.4.2 หากพิจารณาในรายละเอียดของกิจกรรมทั้งสองแล้ว พบว่า กิจกรรมการบริจาคเงิน สินค้า สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ง่าย สามารถดำเนินการเสร็จในคราวเดียว ไม่มีข้อผูกพันที่ต้องอาศัยงบประมาณหรือบุคลากรในการดำเนินในระยะยาว รวมทั้งได้ผลในเชิงภาพลักษณ์ของสินค้าและบริษัทผู้เข้าร่วมทันที แต่หากคราวใดที่ไม่ได้จัดกิจกรรมดังกล่าว กิจกรรมของชุมชนดังกล่าวก็จะไม่เกิดความยั่งยืน ในขณะที่กิจกรรมการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน ต้องอาศัยการวางแผนกิจกรรม งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรของบริษัทที่จะเข้าร่วมแต่จะเป็นกิจกรรมที่จะเกิดความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในชุมชน

3.2.4.3 เมื่อสอบถามผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความพร้อมในการสนับสนุน Joint CSR ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ และบริษัทเอกชนไทย ใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การร่วมแสดงความคิดเห็น (2) การร่วมกิจกรรม (3) การร่วมสนับสนุนงบประมาณ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จากบริษัทขนาดกลางและย่อมส่วนใหญ่ ให้ข้อมูลว่า ยินดีสนับสนุนทั้งการร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมกิจกรรม และการร่วมสนับสนุนงบประมาณตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จากบริษัทขนาดกลางและย่อม ยินดีร่วมสนับสนุน โดยให้ความสนใจ การร่วมกิจกรรม เป็นอันดับแรก การร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นลำดับที่สอง และการร่วมสนับสนุนงบประมาณ เป็นลำดับที่สาม

3.2.4.4 ผู้จัดทำรายงานการศึกษาได้สอบถามกลุ่มผู้มีส่วนกำหนดนโยบายว่า เป้าหมายการทำ CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม ควรมีเป้าหมายใดที่สำคัญ ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์ให้ความเห็นตรงกันว่า ในระยะสั้นและระยะกลาง การทำ CSR ควรมุ่งเป้าหมายส่งเสริม ภาพลักษณ์ของสินค้าและธุรกิจบริษัท รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ภาครัฐและเอกชนใน เวียดนาม ส่วนในระยะยาว เป้าหมายการทำ CSR ควรเป็นไปเพื่อให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม

3.2.4.5 ปัจจัยสำเร็จในการทำ Joint CSR ของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ กับภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์สามารถขับเคลื่อนการทำกิจกรรม Joint CSR ได้ โดยมีปัจจัยสำเร็จ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยภายใน คือ ผู้บริหารและนโยบายของ องค์กร บุคลากรในองค์กร งบประมาณ รวมถึงการหาเทคโนโลยีและองค์ความรู้มาเพื่อดำเนิน กิจกรรม (2) ปัจจัยภายนอก คือ การสนับสนุนจากภาครัฐของไทย นโยบายของภาครัฐเวียดนาม และ การสนับสนุนจากเครือข่ายเอกชนไทยและเวียดนาม รวมทั้งกลุ่มชุมชนและสื่อมวลชน

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

4.1.1 ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเอกชนไทยหรือผู้ที่มีส่วนกำหนดนโยบายของภาครัฐจะมีความเข้าใจเรื่อง CSR ในลักษณะกิจกรรมการกุศล การบริจาคเงิน สิ่งของ หรือการมอบทุนการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรม CSR ในลักษณะ After-Process แต่ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าที่ภาคธุรกิจพึงมีความรับผิดชอบต่อชุมชนที่เป็นที่ตั้งธุรกิจ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ไม่ว่าจะ เป็นผู้ป่วยยากไร้ และ เยาวชนประชาชนทั่วไป แม้ว่าแรงจูงใจในขั้นต้นจะเป็นไปเพื่อการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าและบริษัทจนไปถึงขั้นสุดท้ายคือให้ธุรกิจตนมีความยั่งยืนในเวียดนาม

4.1.2 บริษัทไทยขนาดใหญ่และบริษัทขนาดกลางและย่อมในเวียดนามที่ตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ CSR มีความสนใจใน CSR ที่ใกล้เคียงกันหลายประการ ได้แก่

1) การให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ใกล้ชิดกับองค์กรเป็นลำดับต้น กล่าวคือ พนักงาน/ครอบครัวพนักงานในองค์กร และพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของบริษัทเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นถึงการเอาใจใส่ต่อกลุ่มที่เป็นสังคมในองค์กรและสังคมใกล้ชิด ก่อนกลุ่มสังคมไกล ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดกิจกรรมของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนการศึกษาบุตรหลานของพนักงานในบริษัท การถือกุศลหน่วยงานรัฐ/องค์กรการกุศลในพื้นที่

2) แรงจูงใจในการทำ CSR เป็นเรื่องการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าและธุรกิจบริษัท ซึ่งไม่ได้ผิดจากความคาดหมายเพราะการดำเนินธุรกิจย่อมต้องการให้สินค้าได้รับความนิยม การส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าจึงอาจถูกมองว่า เป็นการทำให้ CSR แบบ Social Market หรือการทำการตลาด

3) ความคาดหวังให้สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์มีบทบาทนำในกิจกรรม CSR เพราะเชื่อมั่นว่า สถานกงสุลใหญ่ฯ มีภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง ไม่ได้หวังผลทางธุรกิจโดยตรงเช่นบริษัทเอกชน สามารถเป็นจุดศูนย์รวมของบริษัทต่างๆ ของคนไทย จะสามารถทำให้ CSR เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีน้ำหนักและได้ผลประโยชน์ในวงกว้างด้วยงบประมาณที่ประหยัดกว่าเอกชนที่ต่างคนต่างทำ และเป็นการเปิดช่องทางให้ภาคธุรกิจไทยได้ทำประโยชน์เพื่อสังคมมากยิ่งขึ้น

4) บริษัทเอกชนไทยในเวียดนามสนับสนุนการจัดทำ Joint CSR ร่วมระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์กับบริษัทเอกชนไทย โดยมีกิจกรรมที่มีความสนใจแตกต่างกันไปบ้าง ได้แก่ บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมแสดงความสนใจในกิจกรรม Joint CSR ในลักษณะบริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล เป็นอันดับแรก ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่ให้ความสนใจกิจกรรมที่เป็นสนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน

5) การสนับสนุนโครงการที่สถานกงสุลใหญ่ดำเนินอยู่ใน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาและความร่วมมือทางวิชาการ รวมทั้งด้านสารสนเทศและสาธารณกุศล ซึ่งได้จัดทำเพื่อตอบสนองแก่ผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มที่สถานกงสุลใหญ่ฯ รับผิดชอบ เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชนไทย ชุมชนไทย ภาคเอกชนเวียดนาม สื่อมวลชนเวียดนาม และองค์กรสาธารณกุศลเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเป็นการสร้างบรรยากาศความร่วมมือที่จะนำไปสู่การค้า การลงทุน และการไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ

6) ความพร้อมจะสนับสนุน Joint CSR ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ โดยบริษัทไทยทั้งขนาดใหญ่ และขนาดกลางและย่อมพร้อมจะร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรม และร่วมสนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมที่สถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นผู้นำ โดยเห็นว่า สถานกงสุลใหญ่ฯ มีภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง ไม่ได้หวังผลทางธุรกิจโดยตรงเช่นบริษัทเอกชน สามารถเป็นจุดศูนย์รวมของบริษัทต่างๆ ของคนไทย จะสามารถทำให้ CSR เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีน้ำหนักและได้ผลประโยชน์ในวงกว้างด้วยงบประมาณที่ประหยัดกว่าเอกชนที่ต่างคนต่างทำ

7) การตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานในลักษณะเครือข่าย ทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กรและภายนอกองค์กร โดยเฉพาะภาครัฐของเวียดนาม ภาคเอกชนเวียดนาม และภาคสื่อมวลชน รวมทั้งการให้สถานกงสุลใหญ่ส่งเสริมการขยายกิจกรรม CSR ในกลุ่มเอกชนไทยให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

4.1.3 ภาครัฐและกลุ่มผู้มีส่วนกำหนดนโยบายของไทยมีระดับความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR ในระดับเดียวกับภาคเอกชนไทยในเวียดนาม และเป็นกลุ่มที่เป็นส่วนประกอบหลักในปัจจุบันความสำเร็จในการขับเคลื่อน CSR ของภาคธุรกิจ นอกเหนือจาก งบประมาณ การหาเทคโนโลยีและองค์ความรู้มาเพื่อดำเนินกิจกรรม นโยบายของภาครัฐเวียดนาม และการสนับสนุนจากเครือข่ายเอกชนไทยและเวียดนาม รวมทั้งกลุ่มชุมชนและสื่อมวลชน

โดยสรุป สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในฐานะภาครัฐสามารถมีบทบาทนำในการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชน และการส่งเสริม CSR ในภาคเอกชน นับว่ามีความจำเป็นไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย แต่เพิ่มพูนความสำคัญและจำเป็นเมื่อภาคธุรกิจไทยมาดำเนินธุรกิจในตลาดต่างประเทศเพราะมีมิติความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นด้วย สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์จึงต้องรักษาบทบาทขับเคลื่อนการดำเนิน CSR ในภาคเอกชนไทยในเวียดนามอย่างเป็นองค์รวม บูรณาการและเป็นรูปธรรม

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ ในฐานะที่มีภาพลักษณ์เป็นกลางและเป็นจุดศูนย์รวมของชุมชนไทยและภาคธุรกิจไทย สามารถดำเนินบทบาท ส-ส่งเสริม ส-สนับสนุน ส-สอดส่องตามที่พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2016) ได้ระบุไว้ ได้ และสามารถเพิ่มเสริมขยายบทบาทดังกล่าว เป็น 6 ส ดังนี้

1) บทบาท ส-ส่งเสริม ส่งเสริมให้บริษัทเอกชนไทยที่ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ CSR หันมาเริ่มดำเนินการ รวมถึงบริษัทเอกชนไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มบริษัทขนาดกลาง

และขนาดย่อมที่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากร CSR ที่จะส่งเสริมในกลุ่มเอกชนกลุ่มนี้ จะเป็นการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ CSR ในกระบวนการ (In-Process) คือ CSR ภายในองค์กร นับตั้งแต่ การกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้า การปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า/บริการตามที่สากลกำหนด การคำนึงถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/ครอบครัวพนักงาน กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย จนไปถึงด้านโรงงานและสิ่งแวดล้อม

2) บทบาท ส-สนับสนุน สนับสนุนให้บริษัทเอกชนไทยที่ดำเนินการ CSR อยู่แล้ว รวมถึงบริษัทขนาดใหญ่รักษากิจกรรม CSR ต่อไป พร้อมเพิ่มศักยภาพและความรู้พัฒนาการของ CSR ปัจจุบัน CSR ได้ถูกกำหนดอยู่ในมาตรฐานสากลที่บริษัทข้ามชาติส่วนใหญ่ได้บังคับใช้กับบริษัทคู่ค้าของตน ดังนั้น บทบาทของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการสนับสนุนการสร้างความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการใหม่ๆ ของกฎระเบียบทางการค้าการลงทุนกับภาคธุรกิจจึงมีความจำเป็น

3) บทบาท ส-สอดส่อง สอดส่องให้บริษัทเอกชนไทยดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้อง และปฏิบัติตามระเบียบข้อกฎหมายของเวียดนาม อาทิ การจ่ายเงินเดือนและค่าล่วงเวลาให้พนักงานของบริษัทเป็นไปกฎหมายแรงงานของเวียดนาม การบริหารโรงงานที่มีความปลอดภัยและสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติ

4) บทบาท ส-สร้างความเข้มแข็ง (Empowerment) ให้กับภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความเสียเปรียบในด้านทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เวลา และงบประมาณ

5) บทบาท ส-มีส่วนร่วม (Engagement) เสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอยู่ในกระบวนการกำหนดกิจกรรม CSR เพื่อให้มั่นใจว่า ภาคธุรกิจมีบรรษัทภิบาลที่ดี ในด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย (spirit of the law) มาตรฐานทางจริยธรรม (ethical standards) รวมถึงระเบียบแบบแผนที่เป็นที่ยอมรับระดับประเทศและระดับสากล (national and international norms)

6) บทบาท ส-เสริมสร้างเครือข่ายการทำงาน (Energized Networking) ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ทีมประเทศไทยในนครโฮจิมินห์ ภาครัฐเวียดนาม ภาคเอกชนไทยและเวียดนาม ชุมชนเวียดนาม สื่อมวลชน องค์กรการกุศล โดยอาศัยเทคโนโลยี องค์ความรู้ วิชาการที่ภาคเอกชนและภาครัฐการมีขับเคลื่อนกิจกรรม CSR ให้เกิดผลในวงกว้าง

ทั้งนี้ ผู้จัดทำรายงานได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในบรรดาบทบาท 6 ส บทบาท ส-สอดส่อง เป็นบทบาทที่สถานกงสุลใหญ่มีส่วนผลักดันได้น้อยที่สุดเนื่องจากสถานกงสุลใหญ่มีข้อจำกัดทางด้านบุคลากรในการติดตามการดำเนินงานของบริษัทไทยรวมทั้ง โดยส่วนใหญ่ การดำเนินการบริษัทเป็นกิจกรรมภายใน หากจะรับรู้ถึงผลกระทบทางลบก็ต่อเมื่อเกิดเหตุแล้ว เช่น ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม อันเนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของบริษัทนั้นๆ

4.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

กิจกรรมที่สถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนินการตามบทบาท 6 ส ได้แก่

1) บทบาท ส-ส่งเสริม สำหรับบริษัทไทยที่ยังไม่ตระหนักรู้/บริษัทขนาดกลางและย่อม โดยการ

- จัดข้อมูลเผยแพร่ทางช่องทางต่างๆ เช่น การสัมมนา โชว์ซีเอ็มดีเดียวของสถานกงสุลใหญ่ เช่น Facebook website twitter Line (Thai in Ho) เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึง

ความสำคัญของการดำเนิน CSR ทั้งที่เป็น In-Process CSR และ After-Process CSR ให้แก่บริษัทเอกชนไทยที่ยังไม่ได้ตระหนักรู้

– เชิญชวนให้บริษัทเอกชนไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรเข้าร่วมในกิจกรรม CSR ที่สถานกงสุลใหญ่จัดขึ้นประจำปีร่วมกับหน่วยงานเวียดนาม เช่น การบริจาคเงินแก่สมาคมผู้ป่วยยากไร้ นครโฮจิมินห์ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยโรคต่อกระดูกตาและผู้ป่วยโรคหัวใจ

2) บทบาท ส-สนับสนุน สำหรับบริษัทไทยที่ดำเนินการ CSR อยู่แล้ว และบริษัทขนาดใหญ่ โดยการ

จัดกิจกรรม Joint CSR เช่น การจัดโครงการบ้านปลาร่วมกับบริษัท เอส ซี จี และจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อรักษาพันธุ์ปลาและการประมงอย่างยั่งยืนในพื้นที่ นอกจากนี้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบริษัทขนาดใหญ่ เพื่อให้บริษัทขนาดใหญ่สามารถแบ่งปันข้อมูล ภาวะเปรียบเทียบ และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศแก่บริษัทขนาดกลางและย่อม

3) บทบาท ส-สอดส่อง

ใช้ประโยชน์จากช่องทางกลไกหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่ เช่น ทีมประเทศไทย ณ นครโฮจิมินห์ ที่ประกอบด้วย สำนักงานการค้าในต่างประเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครโฮจิมินห์ และบริษัทการบินไทย ประจำปีเวียดนาม สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม หรือ TBA สมาธุรกิจไทย-เวียดนาม เป็นผู้คอยสอดส่องบริษัทเอกชนไทยว่า ได้ปฏิบัติตามภาวะเปรียบเทียบที่เวียดนามกำหนดหรือไม่ เนื่องจากกลไกเหล่านี้ มีความใกล้ชิดและสามารถตรวจตราสอดส่องบริษัทสมาชิกได้อย่างต่อเนื่อง

4) บทบาท ส-สร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคธุรกิจไทย (Empowerment)

(1) สถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนินการกิจกรรมสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ได้แก่

– ผลักดันการจัดตั้งศูนย์ธุรกิจไทยในนครโฮจิมินห์เพื่อเป็นจุดศูนย์รวมของข้อมูลธุรกิจรวมทั้งติดตามภาวะเปรียบเทียบใหม่ด้านการค้าการลงทุนที่จะกระทบกับภาคธุรกิจไทยในเวียดนาม โดยจะสานเครือข่ายกับศูนย์ข้อมูลอื่นๆ อาทิ ศูนย์ข้อมูลอาเซียนของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

– จัดสัมมนาธุรกิจร่วมกับสมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม และสภาธุรกิจไทย-เวียดนาม รวมถึงภาครัฐเวียดนามซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการค้า/ธุรกิจ

– โน้มน้าวให้สำนักงานส่งเสริมการลงทุนมาตั้งอยู่ที่นครโฮจิมินห์ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการลงทุนของไทยในเวียดนาม

(2) สถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนินการสำหรับบริษัทขนาดกลางและย่อมได้แก่

– พิจารณาข้อเสนอของบริษัทเอกชนไทยในการจัดหาที่ปรึกษากฎหมายทางด้านการค้าระหว่างประเทศให้กับบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถไปลงทุนในเวียดนามในลักษณะ cost-sharing

- เชิญชวนผู้ประกอบการไทยรายใหม่เข้าร่วมสมาคม/สภาธุรกิจฯ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ด้านธุรกิจระหว่างกัน รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างบริษัทใหญ่ของไทยที่มีประสบการณ์และทีมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น ภาษี กับบริษัทขนาดกลางและย่อมของไทย

5) บทบาท ส-ส่วนร่วม (Engagement) เสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอยู่ในกระบวนการกำหนดกิจกรรม CSR โดย

- ปรีกษาหารือกับทีมประเทศไทย นครโฮจิมินห์และกลไกภาคเอกชนไทยในเวียดนามได้แก่ สมาคมนักธุรกิจไทยในเวียดนาม สภาธุรกิจไทย-เวียดนาม ในเวทีต่างๆ อาทิ การประชุมทีมประเทศไทยประจำเดือน การประชุมคณะกรรมการร่วมรัฐ-เอกชน

- เยี่ยมเยือนผู้บริหารจังหวัดในเขตกึ่งสุลมถึงการสร้างสัมพันธ์กับองค์กรชั้นนำภาครัฐของเวียดนามเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการลงทุนของไทย

6) บทบาท ส เสริมสร้างเครือข่ายการทำงาน (Energized Networking)

โดยสถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนินกิจกรรมสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ได้แก่

- ส่งเสริมกิจกรรม (Reactivate) ภายใต้ความร่วมมือบ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดของไทยและจังหวัดในเวียดนาม ปัจจุบัน มีการลงนามความร่วมมือบ้านพี่เมืองน้องไปแล้ว 8 คู่ แต่มีกิจกรรมระหว่างกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากเหตุผลด้านงบประมาณของภาครัฐของไทยและเวียดนามโดยเชิญชวนให้บริษัทเอกชนไทยที่มีการลงทุนในจังหวัดของเวียดนามร่วมอยู่ในกิจกรรมบ้านพี่เมืองน้องในสาขาที่บริษัทมีองค์ความรู้และเทคโนโลยี เช่น การทำบ้านปลาโดยวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของบริษัทไทย (Strategic CSR)

- การจัดงาน Thai Job Fairs ประจำปี เพื่อส่งเสริมการสร้างงานในเวียดนามโดยอาจจัดร่วมกับบริษัทไทยในเวียดนาม องค์กรเยาวชนเวียดนาม มหาวิทยาลัยในเวียดนาม รวมถึงสื่อมวลชน

- ส่งเสริมเครือข่ายนักธุรกิจชั้นนำระหว่างไทยและเวียดนามเพื่อต่อยอดธุรกิจผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่สถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นเจ้าภาพ รวมถึง ส่งเสริมเครือข่ายระหว่างผู้บริหารระดับสูงของนครโฮจิมินห์ และผู้บริหารจังหวัดที่อยู่ในเขตกึ่งสุลมกับกลุ่มนักธุรกิจไทยในพื้นที่ สำหรับบริษัทขนาดกลางและย่อม สถานกงสุลใหญ่สามารถดำเนิน ได้แก่

- เชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม CSR ที่สถานกงสุลใหญ่เป็นเจ้าภาพร่วมกับองค์กรระดับประเทศของเวียดนาม อาทิ สหพันธ์เยาวชนแห่งชาติเวียดนาม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท สภากาชาดเวียดนาม ผู้สื่อข่าวและสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา

สำหรับบริษัทเอกชนไทยในเวียดนาม ผู้จัดทำรายงานเห็นว่า อาจดำเนินการโดย

(1) การทำธุรกิจที่มีธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสมดุลและความยั่งยืนในพื้นที่ โดยหมั่นตรวจสอบมาตรฐานในการดำเนินธุรกิจ ทั้งในกระบวนการผลิต บุคลากรในองค์กร ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมเตรียมแผนงานมารองรับ และปลูกฝังแนวความคิดการทำงานร่วมระหว่าง ธุรกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมให้กับคนในองค์กร

(2) การติดตามข่าวสารและกฎระเบียบใหม่ๆ เพื่อพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะกระแส CSR ใน Global Supply Chain

(3) การทำงานในลักษณะ หุ้นส่วน กับภาครัฐและภาคเอกชนในเวียดนาม เพื่อสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างบูรณาการและได้ผลในวงกว้าง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วีรวัฒน์ ปันนิตามัย และประจักษ์ ทรัพย์มณี. การศึกษาแนวปฏิบัติการบริหารความรับผิดชอบต่อสังคมของหน่วยงานภาครัฐของไทย.

กรมเอเชียตะวันออก. ความสัมพันธ์ไทยกับเวียดนาม.

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์. การจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการประจำปีของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์.

ภาษาอังกฤษ

Vietnam Investment Review รายสัปดาห์ (มิถุนายน 2559).

Corporate Social Responsibility in the Global Supply Chain. APEC Human Resources Development Working Group Capacity Building Network. (2007, December).

Khemmachart Meechoobot and Nattharika Rittippant. The Effect of Consumer's Personality and CSR Activities on Customer's Perception, Perceived Motive, Corporate Image, and Purchase Intention: a Case Study on Petroleum Companies in Thailand. NIDA Development Journal 55, 4 (2015).

The Socially Responsible Supply Chain : An Imperative for Global Corporations. Supply Chain Management Review 17, 5: 22–29.

United Nations World Commission on Environment and Development (WCED). Our Common Future. 1987.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. รัฐ เกี่ยวอะไรกับ CSR. Thai CSR Network [ออนไลน์]. 2016. แหล่งที่มา: <http://www.thaicrs.com>.

Katsoulakos, P., Koutsodimou, M., Matruga, A. & Williams, L. A Historic perspective of the CSR movement. In A CSR oriented Business Management FrameWork Part A CSR Foundations. [Online]. 2004. Available from: www.csrquest.net/uploadfiles/1D.pdf

Thai CSR Network. ข่าว ไม่ได้พรวัวเล่มงาน (เสียแล้ว). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaicrs.com>.

Wikipedia. Corporate Social Responsibility. [Online]. Available from: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Corporate_social_responsibility

Wikipedia. Friedman Doctrine. [Online]. Available from:
https://en.m.wikipedia.org/wiki/Friedman_doctrine.

การสัมภาษณ์

บริษัทที่เข้าร่วมตอบแบบสัมภาษณ์

1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด เวียดนาม
2. ธนาคารไทยพาณิชย์
3. นิคมอุตสาหกรรมอมตะ เวียดนาม
4. บริษัท ซีพี เวียดนาม
5. บริษัทศรีไทย เวียดนาม
6. บริษัทเบอร์ลี ยูคเกอร์ จำกัด (มหาชน)
7. บริษัทเปียร์ สิงห์
8. บริษัท เอส ซี จี เวียดนาม
9. บริษัท Vina Vista Co.Ltd.
10. บริษัท The Coffee House (Vietnam)
11. บริษัทสีอุไรพาณิชย์
12. บริษัทสุริน ออมย่า
13. บริษัท แพรนต้า เวียดนาม
14. บริษัท Air Asia
15. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิต จำกัด (มหาชน)
16. บริษัท ฟีนี พี่สมชาย
17. บริษัท ไกล่ตั้งแอนด์อิควิปเมนท์ จำกัด มหาชน
- 18.บริษัท Sabina
- 19 บริษัทการบินไทย
- 20.บริษัทนกแอร์
21. ธนาคารกสิกรไทย
22. บริษัทกัณฑ์นา
23. ร้านอาหารข้างทอง
24. บริษัท White Ocean Vet Vietnam Co.Ltd. (คุณโย)
- 25.ร้านขนมไทย (ไพโรจน์)
26. บริษัท Viet Thang Loi
27. บริษัท Hoang Thong Trading and Service Co., Ltd.
28. บริษัท WellDone Premium Thailand Co., Ltd
29. บริษัท Innochems Co., Ltd.
30. บริษัท TDT Viet Thai
31. บริษัท Viet Travel

รายชื่อหน่วยงานที่มีส่วนกำหนดนโยบายภาครัฐที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์
2. สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ นครโฮจิมินห์
3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครโฮจิมินห์
4. บริษัทการบินไทย ประจำเวียดนาม
5. กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (สำหรับภาคเอกชน)

แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

“บทบาทสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการส่งเสริม “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม”
(Corporate Social Responsibility–CSR) ของภาคเอกชนไทยในเขตกงสุล”

คำอธิบาย ประกอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study–IS) ของนางสาวสมฤดี พู่พรอเนก ผู้ศึกษาในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ของกระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2559

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (โปรด /หน้าชื่อที่เกี่ยวข้อง)

เป็น .....เจ้าของบริษัท/ผู้บริหารบริษัท .....พนักงานบริษัท .....อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท/ผู้ประกอบการ

เริ่มดำเนินกิจการในเวียดนามปี.....

ประเภทธุรกิจบริษัท .....กลุ่มเกษตรและเกษตรประมงแปรรูป .....กลุ่มอุตสาหกรรม

.....กลุ่มธุรกิจการค้า/บริการ

มูลค่าการลงทุน .....ต่ำกว่า 20,000 ล้านบาท .....ระหว่าง 20,000–100,000 ล้านบาท

.....มากกว่า 100,000 ล้านบาท

สมาชิกสมาคมธุรกิจไทยในเวียดนาม (TBA) บริษัทท่านเป็นสมาชิก TBA หรือไม่

.....เป็น .....ไม่เป็น

สมาชิกสภาธุรกิจไทย–เวียดนาม (Thai–Vietnam Business Council) บริษัทท่านเป็นสมาชิกหรือไม่

.....เป็น .....ไม่เป็น

กิจกรรมของบริษัท บริษัทมีการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้หรือไม่ (โปรด /หน้าชื่อที่เกี่ยวข้อง เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

.....กิจกรรมการกุศล/การให้ความช่วยเหลือสังคม

.....การกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้า

.....การปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า/บริการระดับสากล (อาทิ ISO /SA หรือมาตรฐานสากลที่ธุรกิจกำหนด)

.....การคำนึงถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย /คำนึงถึงความปลอดภัยด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม

.....คำนึงถึงของบริษัทคู่ค้าที่อยู่ใน supply chain ว่า มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับ CSR

ท่านคิดว่า CSR คืออะไร (โปรด /หน้าข้อที่เกี่ยวข้อง เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ หรือทุกข้อก็ได้)

.....กิจกรรมการกุศล/การให้ความช่วยเหลือสังคม

.....การกำกับคุณภาพสินค้า/ลูกค้า

.....การปฏิบัติตามมาตรฐานสากล (อาทิ ISO /SA หรือมาตรฐานสากลอื่นๆ ที่ธุรกิจกำหนด)

.....การคำนึงถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย /คำนึงถึงความปลอดภัย
ด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม

.....คำนึงถึงของบริษัทคู่ค้าที่อื่นใน supply chain ว่า มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ
บริษัทดำเนินกิจกรรมตอบแทนสังคม (CSR) บ้างหรือไม่

.....มี .....ไม่มี

กรณีตอบว่า ไม่มี ขอให้เลือก

ไม่ได้ดำเนินกิจกรรม CSR เพราะ.....ไม่มีบุคลากร.....ไม่มีงบประมาณ.....ไม่มีเวลา.....ไม่จำเป็น
เหตุผลอื่นๆ .....

กรณีตอบว่า มี ขอให้ตอบคำถามดังนี้

กิจกรรม CSR ที่ดำเนินการ.....

เริ่มกิจกรรม CSR ตั้งแต่ปี.....งบประมาณที่ใช้ (ต่อปี).....

ดำเนินการร่วมกับองค์กรของเวียดนามใดหรือไม่ โปรดระบุ.....

.....
กลุ่มเป้าหมาย.....

การจัดกิจกรรม CSR บริษัทท่านคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายใดเป็นลำดับแรก (โปรดเรียงลำดับ
หมายเลข 1-7หมายเลข 1 มากที่สุด-หมายเลข 7 น้อยที่สุด)

.....ผู้บริหาร/ผู้ถือหุ้น

.....พนักงานในบริษัท

.....ลูกค้า/คู่ค้าบริษัท

.....ครอบครัวพนักงาน

.....ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่/สิ่งแวดล้อม

.....ประชาชนทั่วไป

.....คู่แข่งชั้นทางธุรกิจ

ประเมินผลสำเร็จของกิจกรรม.....ประสบความสำเร็จ.....ไม่ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลให้กิจกรรมสำเร็จ/ไม่สำเร็จ

.....ผู้บริหารองค์กร.....นโยบายองค์กร.....บุคลากรในองค์กร.....งบประมาณ

.....เทคโนโลยี/องค์ความรู้.....อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ปัญหา/อุปสรรคที่พบ.....

เหตุผลสำคัญที่บริษัทท่านดำเนินกิจกรรม CSR (สามารถเลือกได้หลายข้อ โดยขอให้จัดลำดับความสำคัญจากสำคัญที่สุด-เขียนหมายเลข 1 จนถึง น้อยที่สุด เขียนหมายเลข 6)

- .....ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า/ธุรกิจบริษัท
- .....ลดผลกระทบทางธุรกิจที่อาจเกิดขึ้น
- .....สร้างสัมพันธ์กับภาครัฐ/เอกชนของเวียดนามในจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่
- .....สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่
- .....เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการ
- .....ให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม

สำหรับบริษัทที่มีการดำเนินกิจกรรม CSR อยู่แล้ว ท่านประสงค์ให้สถานกงสุลใหญ่ฯ สนับสนุนสิ่งใด

- .....ประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ
- .....สนับสนุนงบประมาณ
- .....เป็นตัวกลางประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม
- .....สนับสนุน CSR ให้กับภาคเอกชนไทยในเวียดนามให้เพิ่มมากขึ้น
- .....ส่งเสริม CSR ในภาคธุรกิจไทยที่อยู่ใน supply chain

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์

ท่านรับทราบหรือไม่ว่า สถานกงสุลใหญ่ฯ มีบทบาทในการคุ้มครองผลประโยชน์คนไทยในเขตกงสุล

- .....ทราบ เพราะ.....
- .....ไม่ทราบ เพราะ.....

ท่านมีความคาดหวังให้สถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรม CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามหรือไม่

- .....คาดหวัง เพราะ.....
- .....ไม่คาดหวัง เพราะ.....

กิจกรรมใดของสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ท่านเห็นว่า สมควรสนับสนุน โปรด /หน้าข้อที่ท่านเลือก โดยขอให้เลือก อย่างน้อย 10 ข้อ จาก 16 ข้อ จาก 3 ด้าน

- ด้านเศรษฐกิจ/ความร่วมมือทางวิชาการ
  - .....การนำผู้นำจังหวัดสำคัญในเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างเครือข่ายทางความสัมพันธ์ที่ดี
  - .....การจัดคู่บ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนามเพื่อส่งเสริมการค้า/ลงทุน
  - .....การจัดสัมมนาทางธุรกิจเพื่อให้บริษัทไทยในเวียดนามเกิดการตระหนักรู้กฎระเบียบใหม่ๆทางธุรกิจ
  - .....การสร้างเครือข่ายนักธุรกิจชั้นนำของไทยและเวียดนามเพื่อต่อยอดทางธุรกิจ
  - .....การจัดงานเทศกาลไทยประจำปีเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยและสินค้าไทย
  - .....การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลธุรกิจประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์
  - .....การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลในเวียดนามเพื่อให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืน
  - .....อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ด้านการศึกษา

- ..... การมอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรี โท หรือ เอกให้แก่ นักศึกษาเวียดนามไปศึกษาที่ประเทศไทยเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเวียดนาม
- ..... การมอบทุนฝึกอบรม/ดูงานระยะสั้นที่ประเทศไทยให้แก่ นักศึกษาเวียดนาม
- ..... การมอบสื่อการเรียนการสอนให้แก่ มหาวิทยาลัยเวียดนามที่สอนภาษาไทย
- ..... การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ไทยที่ตั้งอยู่ที่นครโฮจิมินห์ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย
- ..... การนำเยาวชนเวียดนามมาประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย
- ..... การนำผู้นำทางความคิดของเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย
- ..... อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ด้านสาธารณกุศล/สาธารณิเทศ

- ..... การมอบเงินให้แก่องค์กรสาธารณกุศลเพื่อสร้างบ้านคนจน/ผ่าตัดต่อกระจกตาให้ คนจน
- ..... การมอบเงินสนับสนุนองค์กรเยาวชนของเวียดนาม
- ..... การสนับสนุนวัดพุทธในเวียดนามโดยผ่านกิจกรรมกฐินพระราชทานประจำปี
- ..... อื่นๆ (โปรดระบุ).....

หากสถานกงสุลใหญ่ฯ จะจัดกิจกรรม CSR ดังต่อไปนี้ กิจกรรมใดที่ท่านสนใจเข้าร่วม (สามารถเลือกได้หลายข้อ และโปรดจัดลำดับความสนใจจากมากที่สุด-หมายเลข 1 ไปยังน้อยที่สุด หมายเลข 3

- ..... บริจาคเงิน/สินค้า/สิ่งของเพื่อเป็นสาธารณกุศล เช่น มูลนิธิ โรงเรียน ชุมชน
- ..... สนับสนุนการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของบริษัท/โรงงาน
- ..... สนับสนุนการจัด Thai Job Fair ประจำปีเพื่อส่งเสริมการจ้างงานในเวียดนาม
- ..... การจับคู่กิจกรรมระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนามที่บริษัทท่านตั้งอยู่ โดยบริษัทท่านสนับสนุนกิจกรรม CSR ในสาขาที่บริษัทท่านมีความเชี่ยวชาญ
- ..... กิจกรรมอื่นๆ (โปรดระบุ.....)

หน่วยงานใดที่ท่านสนใจให้สถานกงสุลใหญ่เป็น partner ในการจัดกิจกรรม (สามารถเลือกได้หลายข้อ)

- ..... คณะกรรมการประชาชนนครโฮจิมินห์ และหรือจังหวัดที่ท่านมีฐานธุรกิจ
- ..... หน่วยงานรัฐเวียดนามที่รับผิดชอบด้านการค้า/เศรษฐกิจ
- ..... สมาคมนักธุรกิจเอกชนเวียดนาม/สมาคมนักธุรกิจต่างประเทศในเวียดนาม
- ..... องค์การเยาวชนเวียดนาม
- ..... องค์การสาธารณสุขเวียดนาม
- ..... สื่อมวลชนเวียดนาม
- ..... องค์การสาธารณกุศลในเวียดนาม
- ..... อื่นๆ โปรดระบุ.....

ท่านสามารถสนับสนุนกิจกรรม CSR ที่สถานกงสุลใหญ่ฯ จัด ได้หรือไม่ .....ได้ .....ไม่ได้
 กรณีตอบว่า ได้ ท่านยินดี .....ร่วมแสดงความคิด .....ร่วมกิจกรรม
 .....ร่วมสนับสนุนงบประมาณ.
 กรณีตอบว่า ไม่ได้ เพราะ .....ไม่มีบุคลากร .....ไม่มีงบประมาณ
 .....ไม่มีเวลา .....ไม่จำเป็น

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นอื่นๆ (หากมี)

.....
 .....

ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลในแบบสอบถามและให้ข้อมูลความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหัวข้อข้างต้น หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประการใด โปรดติดต่อผู้ศึกษาได้ตามอีเมล koi_somrudee@hotmail.com

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (สำหรับภาครัฐ)

แบบสัมภาษณ์ประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

“บทบาทสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ในการส่งเสริม “การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม”
(Corporate Social Responsibility–CSR) ของภาคเอกชนไทยในเขตกงสุล”

คำอธิบาย ประกอบแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการประกอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study–IS) ของนางสาวสมฤดี พู่พรอเนก ผู้ศึกษาในหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 8 ของกระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2559

ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ท่านเคยปฏิบัติงาน/ปฏิบัติงานที่

ส่วนพื้นที่

.....สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ .....สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
.....สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .....สำนักงานอื่นๆ.....

ส่วนกลาง

.....หน่วยงานสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ
.....หน่วยงานสังกัดกระทรวงฯ ทบวง/กรม อื่นๆ
ระดับ .....หัวหน้าสำนักงาน/ชำนาญการพิเศษขึ้นไป .....ชำนาญการ/ปฏิบัติการ/ลงมา
ระยะเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเวียดนาม
.....น้อยกว่า 1 ปี .....มากกว่า 1 ปี ไม่เกิน 4 ปี .....4 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับ“การทำธุรกิจที่รับผิดชอบต่อสังคม” หรือ CSR

ท่านคิดว่า CSR คืออะไร (โปรด /หน้าข้อที่เกี่ยวข้อง เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ หรือทุกข้อก็ได้)

.....กิจกรรมการกุศล/การให้ความช่วยเหลือสังคม เช่น การบริจาคเงิน/สิ่งของให้โรงเรียน
.....การกำกับคุณภาพสินค้าเพื่อประโยชน์ของลูกค้า
.....การปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า/บริการสากล (อาทิ ISO /SA)
.....การคำนึงถึงคุณภาพชีวิตพนักงาน/กระบวนการผลิตที่ปลอดภัย /คำนึงถึงความปลอดภัย
.....ด้านโรงงาน/สิ่งแวดล้อม
.....คำนึงถึงของบริษัทคู่ค้าที่อยู่ใน supply chain ว่า มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ

ท่านคิดว่า ข้อใดบ้างที่เป็น CSR (โปรด / หน้าที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเลือกได้หลายข้อ)

- ..... บริษัท A มอบทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนในชุมชนทุกปี
- ..... บริษัท B มอบเงินช่วยเหลือให้แก่ท้องถิ่นเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- ..... บริษัท C ทำระบบกำจัดของเสียภายในบริเวณโรงงานทำให้พนักงานและชุมชนมีความปลอดภัย
- ..... บริษัท D ยกเลิกการสั่งซื้อสินค้าจากบริษัท E เพราะเห็นว่ามีความมาตรฐานการดูแลพนักงานต่ำกว่าข้อกำหนดในประเทศ
- ..... บริษัท E จ่ายเงินเดือนให้แก่พนักงานตรงตามเวลาที่ตกลงไว้

ส่วนที่ 3 บทบาทรัฐกับ CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนาม

ท่านเห็นว่า ภาครัฐควรสนับสนุน CSR ในภาคเอกชนหรือไม่

- ..... ควร เพราะ.....
- ..... ไม่ควร เพราะ..... ไม่เกี่ยวข้อง..... ไม่มีงบประมาณ..... ไม่มีนโยบาย
- ..... ไม่จำเป็น เพราะ.....

หากตอบว่า ควร ท่านเห็นว่า ภาครัฐควรสนับสนุนภาคเอกชนด้าน CSR ในประเด็นใดบ้าง (โปรด / หน้าที่เกี่ยวข้อง สามารถเลือกได้หลายข้อ)

- ..... ประสานนโยบายระหว่างรัฐกับรัฐ
- ..... เป็นตัวกลางประสานเชื่อมโยงกับองค์กรรัฐ/เอกชนในเวียดนาม
- ..... เป็นแกนหลักในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในเวียดนามร่วมกับภาคเอกชนไทย
- ..... สนับสนุน CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น
- ..... สอดส่องภาคเอกชนที่ทำธุรกิจไม่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ

ท่านเห็นว่า เป้าหมายการทำ CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามควรเป็นอะไร (โปรด / หน้าที่เกี่ยวข้อง ท่านเห็นว่าเกี่ยวข้องที่สุด โดยขอให้เลือก 3 ข้อเป็นอย่างน้อย)

- ..... ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า/ธุรกิจบริษัท
- ..... ลดผลกระทบทางธุรกิจที่อาจเกิดขึ้น
- ..... สร้างสัมพันธ์กับภาครัฐ/เอกชนของเวียดนามในจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่
- ..... สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชนที่บริษัทตั้งอยู่
- ..... เป็นไปตามข้อกำหนดที่บริษัทคู่ค้าต้องการ
- ..... ให้เกิดการลงทุนที่ยั่งยืนในเวียดนาม

ท่านเห็นว่าปัจจัยใดที่จะส่งผลให้กิจกรรม CSR ของภาคเอกชนไทยในเวียดนามประสบความสำเร็จ (โปรด / หน้าที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเลือกได้หลายข้อ)

- ปัจจัยภายใน ..... ผู้บริหาร/นโยบายองค์กร ..... บุคลากรในองค์กร.
- ..... งบประมาณ ..... เทคโนโลยี/องค์ความรู้
- ..... อื่นๆ .....
- ปัจจัยภายนอก ..... การสนับสนุนของภาครัฐไทย..... การสนับสนุนจากเครือข่ายเอกชน
- ..... นโยบายจากภาครัฐเวียดนาม ..... อื่นๆ.....

ส่วนที่ 4 สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์กับ CSR

กิจกรรมใดของสถานกงสุลใหญ่ฯ ที่ท่านเห็นว่า จัดอยู่ในกิจกรรมลักษณะเดียวกับ CSR (สามารถเลือกได้โดยไม่จำกัดจำนวนข้อ โดยขอให้ /หน้าข้อที่ท่านเลือก)

ด้านเศรษฐกิจ/ความร่วมมือทางวิชาการ

- .....การนำผู้นำจังหวัดสำคัญในเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างเครือข่ายทางความสัมพันธ์ที่ดี
- .....การจับคู่บ้านพี่เมืองน้องระหว่างจังหวัดในไทยและจังหวัดในเวียดนามเพื่อส่งเสริมการค้า/ลงทุน
- .....การจัดสัมมนาทางธุรกิจเพื่อให้บริษัทไทยในเวียดนามเกิดการตระหนักรู้กฎระเบียบใหม่ๆทางธุรกิจ
- .....การสร้างเครือข่ายนักธุรกิจชั้นนำของไทยและเวียดนามเพื่อต่อยอดทางธุรกิจ
- .....การจัดงานเทศกาลไทยประจำปีเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยและสินค้าไทย
- .....การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลธุรกิจประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์
- .....การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลในเวียดนามเพื่อให้เกิดการทำประมงอย่างยั่งยืน
- .....อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ด้านการศึกษา

- .....การมอบทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรี โท หรือ เอกให้แก่นักศึกษาเวียดนามไปศึกษาที่ประเทศไทยเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเวียดนาม
- .....การมอบทุนฝึกอบรม/ดูงานระยะสั้นที่ประเทศไทยให้แก่นักศึกษาเวียดนาม
- .....การมอบสื่อการเรียนการสอนให้แก่มหาวิทยาลัยเวียดนามที่สอนภาษาไทย
- .....การสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ไทยที่ตั้งที่นครโฮจิมินห์ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย
- .....การนำเยาวชนเวียดนามมาประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย
- .....การนำผู้นำทางความคิดของเวียดนามไปประเทศไทยเพื่อสร้างความรู้สึที่ดีต่อประเทศไทย
- .....อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ด้านสาธารณกุศล/สาธารณิเทศ

- .....การมอบเงินให้แก่องค์กรสาธารณกุศลเพื่อสร้างบ้านคนจน/ผ่าตัดต่อกระดูกตาให้ คนจน
- .....การมอบเงินสนับสนุนองค์กรเยาวชนของเวียดนาม
- .....การสนับสนุนวัดพุทธในเวียดนามโดยผ่านกิจกรรมกฐินพระราชทานประจำปี
- .....อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่นๆ (หากมี)

.....
.....

ผู้ศึกษาขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลในแบบสอบถามและให้ข้อมูลความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหัวข้อข้างต้น หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประการใด โปรดติดต่อผู้ศึกษาได้ตามอีเมล koi_somrudee@hotmail.com

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสมฤดี พุ่พรอเนก
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - B.A. French and International Relations มหาวิทยาลัย Reading สหราชอาณาจักร - MSC. European Studies, The London School of Economics and Political Science (LSE) มหาวิทยาลัยลอนดอน สหราชอาณาจักร
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองยุโรป 1 กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ - เลขานุการโท /เลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ - เจ้าหน้าที่การทูต 6 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ - เจ้าหน้าที่การทูต 6 ปฏิบัติงานที่ศูนย์ปฏิบัติการร่วมภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ/รองหัวหน้าสำนักงานหนังสือเดินทาง ชั่วคราว ขอนแก่น กรมการกงสุล - นักการทูตชำนาญการ/หัวหน้าฝ่ายงบประมาณ สำนักบริหารการคลัง - นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) /หัวหน้าสำนักงานหนังสือ เดินทางชั่วคราว อุตรธานี - นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) หัวหน้าฝ่ายยุโรปใต้ กองยุโรป 2 กรมยุโรป
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์